

250 Ft

Dióhéj

A Gödöllői Waldorf Általános Iskola és Gimnázium tanárainak, szülői körének és diákjainak tanévenkénti 6 alkalommal megjelenő kiadványa

Megjelenik 100 példányban, Gödöllőn.

Szerkeszti: Diószegi Éva, Farkasné Fülöp Hajnalka,
Türkőssy Szilárd

Telefon: (20) 411-66-55 vagy az iskola számán (28) 419-052

Az iskola honlapja: www.waldorf-godollo.hu

Dróttlevél: fuloph@dunaweb.hu, dioeva@freemail.hu, roomy@vipmail.hu
iroda@waldorf-godollo.sulinet.hu

WALDORF ÚJSÁG - GÖDÖLLŐ

Dióhéj

2006. JÁNOS NAP

Tóth Sándor: János nap

Horváthy Judit: A Szent János-napról

Óvodai Hírek

Szalai Imre: Még egyszer a TV-ről

Vizy Miklós: A számítógépről

Farkasné Fülöp Hajnalka: Nyuszi és a piros laptop

Türkőssy Szilárd: „A fa és annak gyümölcsei”

Györgypál Ildikó: A görög kor ajándékai

Kökénydi Nelli: Görög olimpia az 5. osztályban

Mincsik István: A kertművelés tantárgy szerepe és a mezőgazdasági gyakorlat jelentősége a Waldorf iskolában

Csapó Tamás: Szociális gyakorlat a 11. osztályban

Richter Beatrice: A történet, amelynek nincs vége...

Hrnicsjár Ágota: Betű böngészők beköszöntője

Fülöp Béláné: Vendég voltam a Gödöllői

Királyi Kastély Waldorf-estjén

Farkas- Molnár Judit: Zeneházi beszámoló

Visszapillantás a kézműves IAO-ra

Dobos Péter: GreenPicikről

1. Országos Waldorf Zsinórlabdabajnokság

Dobos Péter: Csángó gyerekek iskolánkban

Farkas János: Segítség az iskolánknak

Fülöp Hajnalka: Pályázunk, tehát vagyunk!

Szarkáné Fok Ildikó: Egyesületi hírek

János-napi hangulat

*A világ szépséges ragyogása
Lelkém mélyéről kényszerít engem,
Hogy saját életem Isten-erőit
Világszárnyalásra eloldjam;
Hogy magam elhagyván
Csak a világ fényében és melegében
Keresssem magam bizakodva.*

Rudolf Steiner

A János-napi szám elé...

Ahogy azt már láthattatok, változási folyamatok mennek végbe a Dióhéj életében. Reményeink szerint ezt tükrözi a tartalom, melyet tovább kívánunk bővíteni, mélyíteni. Ám nemcsak tartalmában, de formájában is szeretnénk Nektek, Kedves Olvasók, többet, szebbet nyújtani. A még kialakulóban lévő új koncepció, fejlődési folyamat kezdeti lépéseit tartjátok most kezetekben – reméljük örömmel és megelégedettséggel fogadva.

E koncepció vezérfonalát képezi, hogy az újság elsősorban olyan fórum kíván lenni, mely szolgálja iskolánk közösségének szellemi életét, a Waldorf pedagógiával és annak szellemi alapjaival való (mélyebb) megismerkedést, az ünnepek emelkedett lelkülettel való megélését, a diákjaink munkáiba, gondolataiba és érzéseibe való bepillantást, és nem utolsósorban a mindannyiunkat érintő kérdések megválaszolását, az információk áramlását.

Sokan bizonyára ismeritek a szerkesztőségi hátteret, most azonban – az új arculatnak megfelelően – mégis szeretnénk néhány sort magunkról is írni.

Az újság létrejöttében úttörő szerepet játszott Farkasné Fülöp Hajnalka, akinek négy szép gyermekével is találkozhatunk az iskola 1., 4., 8. és 9. osztályában. A megalapítás lépései után is szívén viseli az újság sorsát, szerkesztését, oroszlárnászt vállalva a cikkek összegyűjtésében, azok megszerkesztésében, a terjesztésben és a lap propagálásában. Ezúton is gratulálunk családjá legifjabb tagja, Farkas Attila Máté megérkezéséhez, és kívánunk sok-sok örömet, jó egészséget!

A jelenlegi szerkesztőség munkájából szintén nagy részt vett vállára Diószegi Éva, három deli Waldorf iskolás fiú édesanyja a 6., a 8. és a 9. osztályból. Áldozatos munkával szervezi az egymásra következő lapszámokat, cikkeket, és ötleteinek, megújító javaslatainak sorával inspirálja, lendíti előre az újság életét, sok-sok egyébről nem is téve említést.

A lap szerkesztőségébe frissen került be Türkössi Szilárd, iskolánk egyik angoltanára, aki főként a gimnazisták idegen nyelv tudását igyekszik gyarapítani, de tanít a 7. osztályban is. Jelenleg a szerkesztési, szervezési munkákban vállalt részt. Neki köszönhetjük, hogy ilyen gyönyörű és színes ez a lap!

Nem tettünk most név szerinti említést azokról, akik hármójukon kívül sokat dolgoztak az eddig megjelent számokon, ill. jelenleg is segítik, hogy e szellemi forrást „nagy családunk” minden tagja a kezében tarthassa. Ám szerepük nem kevésbé jelentős. Nekik és mindazoknak, akik cikkeikkel, munkájukkal támogatják az újság létét, színvonalának emelését, e helyt mondunk köszönetet. Velük együtt örülünk!

E sorokkal indítjuk útjára a gondolatoknak ezt a csokrát, bízván abban, hogy az ember iránti isteni szeretet fényének örömmünnepén ahhoz valamit mi is hozzátettünk, a nyár tartalmas eltöltéséhez inspirációt közvetítettünk...

2006. Ikrek hava

Tóth Sándor: János nap

János nap június 24-ére esik, mely a leghosszabb nappalok és legrövidebb éjszakák időszaka az év folyamán. Ez a nap pont szemben van a karácsonnyal, amit december 24-én ülnék meg. Az első Keresztelő Szent János, míg az utóbbi Jézus születésnapja.

Az evangéliumokban olvashatunk Keresztelő Szent János életéről. Születése napjához számtalan népi hagyomány kapcsolódik, melyek mára már nagyrészt elhalványultak vagy egyáltalán nem élők. Az irodalomban is rengeteg feldolgozást találhatjuk ennek az ünnepnek, csak hogy a legismertebbet említsem: Shakespeare: Szentivánéji álom.

A kereszténység megjelenése előtt is nagy ünnep volt ez az időszak, a pogány természeti népeknek még természeti látó képességeik voltak. Tehát érzékelték az elementáris lényeket. Pontosan tudták - hiszen együtt éltek, lélegeztek a Földdel -, hogy a négy sarokpont közül ez az egyik. (A két nap-
éj egyenlőség és a két napforduló.)

A Föld, mint egy élőlény, szintén lélegzik. A lélegzést, mi itt a mérsékelt égövön nagyon pontosan érezzük, látjuk. A nyár a kilégzés, kiáradás ideje, a növények ilyenkor tobzódnak, virágoznak, termést hoznak. Buja, burjánzó a természet, az állatok szaporodnak, növény és állat egyaránt a reprodukció bővületében él. A tél, a belégzés, befelé fordulás ideje – a növényzet elfonnyad,

„meghal”, elenyészik, az állatok téli álmot alszanak, visszahúzódnak.

Tudjuk, hogy a fizikai test működését az étertest működése szabályozza. Tehát ahogy az étertest működik, annak függvényében működik a fizikai test. Amikor erős az éteriség növekedése, az vitalitásként jelentkezik (nyáron), amikor visszahúzódik az éteriség (ősszel), a fa gyökerébe húzódik az étertest, ezért száradnak el a levelek) azt enerváltsággént, gyengeségként érzékeljük.

Földünk éteri teste a János napig tágul kifelé egészen az állócsillagokig, utána szép lassan elindul visszafelé, befelé húzódik, így lesz a kilégzésből belégzés, majd újra kilégzés, végtelenül. Mintha az alvás-ébredés ciklusát látnánk, nyáron, az étertest kitágulásával, kihúzódásával elalszik a világ (tudatossága), János nap után lassan ébredezni kezd, magába húzódik. A külső nap helyét átveszi a belső nap sugárzása. Ezért van az, hogy a téli időszak sokkal alkalmasabb a szellemi tevékenységekre: a meditációra, magába fordulásra. A földnek azokon a területein, ahol nagyon dús a vegetáció, igazán magas szellemiség nem is jöhet létre. Európában a kultúra kifejlődése előtt hatalmas őserdők voltak. Csak ezek kiirtása után kezdődött a földművelés és a kultúra fölvirágzása. A trópusokon, a dzsungel területein igazán nagy kultúra nem létezhet, mert az „elaltatja” az embereket. A mese vilá-

gában Csipkerózsika álma mutatja legjobban ezt a jelenséget, amikor a vegetáció földűsul, akkor alszanak, s a királyfi átvágva magát, kiirtva a növényzetet, csókjával felébreszti a királylányt.

Mint azt az Evangéliumokból tudjuk, Keresztelő Szent János Krisztus előtt fogant és született, ő a régi hagyományos kultuszt képviselője, a víz alatti ősi beavatási szertartással keresztelt. Ez, egy halálközeli beavatás, amit az étertest „kihúzásával” végeztek, s ez által tudott a beavatott egy rendkívül erős szellemi élményhez jutni. Keresztelő Szent János azt mondta, az a feladata, hogy Krisztus útját hirdesse. Tudta, hogy neki kell felismerni Krisztust, így ő fogja megmondani a tanítványoknak, hogy kit kövessenek. János tragikus halállal halt meg, de tisztában volt vele, hogy nem lesz hosszú életű a Földön. Feladatát teljesítette, amely az volt, hogy megfelelő számú embert megkeresztelve beavasson, s így alkalmassá tegyen arra, hogy az eljövő Jézus Krisztust meg tudják látni. Ő volt a pusztában a kiáltó szó, prédikált, hirdette Jézus eljövetelét, hogy ezáltal majd felismerjék őt. Jézust is ő keresztelte meg.

„Én csökkeni fogok ő pedig növekedni”. – mondta Keresztelő Szent János. Úgy lehet ennek a mondatnak az értelmét lefejteti, mint a hagyma héját, egyre mélyebbre és mélyebbre jutva, mindig új és új gondolatokkal gazdagítva a már meglévőket. Fizikai szinten ez azt jelenti, hogy Keresztelő Szent János

születése napjától kezdve a nappalok egyre rövidülnek, egészen addig, míg Jézus meg nem születik, mert attól kezdve a nappalok egyre hosszabbak lesznek. Szellemi szinten pedig, Krisztus, a nagy tanító eljövetelével, aki a golgotai misztérium által megváltotta a világot, mintegy kiterjedt, kitágult a világba, ezzel szemben Keresztelő Szent János, elvégezve a feladatát eltávozott a Földről.

A mai ember számára, nagy feladat, hogy ezt a misztériumot megértse minden szinten. Hiszen mi már nagyon sokat vagyunk belső térben, mesterséges megvilágításban, nem a nappalok ritmusában élünk, ezért érzéketlenné válunk a természet ritmusára. A természet folyamatosan pusztul, az elemenszerű világot a műtrágyák, a mágneses sugárzás (mobiltelefonok, tv, rádió) folyamatosan pusztítják. Az egész Föld vitalitása folyamatosan csökken. Ezért fontos, hogy tudatosan forduljunk a Föld és a szellemi világok felé, s annak ritmusát felvéve ünnepeljük annak változásait. Ezáltal lehetőséget teremtvén arra, hogy szellemi síkon is megteremtjük az ünnepet. Hiszen ha Krisztus nem jött volna el, akkor a Föld belepusztulna ezekben a változásokba. A golgotai misztérium lényege éppen ebben van, utat mutat nekünk, hogy hogyan lehet ezen a metamorfózison átmenni, s egy új típusú folyamat részeivé válni, s ezáltal beteljesíteni az Ember feladatát. Ez a feladat pedig nem más, minthogy a szeretetet kisugá-

rozzuk.

János szerepe egy elválasztó szerep: befejeződött a múlt és ezzel elkezdődik a jövő. Ez egy teljesen konfliktusmen-

tes változás. János felismerte a jövő magasabb rendű szellemiségét, és szorgálni is akarta. S ahogyan János, úgy mi is lássunk neki a jövő építésének!

Horváthy Judit: A Szent János-napról

Ez a júniusi nap már a régi perzsáknál is ünnep volt. Az ókori Rómában Vesta-ünnepet tartottak e napon. A keresztény időkben a nyári napforduló ideje Keresztelő Szent János ünnepévé (Magyarországon inkább Szent Iván napja) lett.

Keresztelő János Erzsébet és Zakariás gyermeke, június 24-én, éppen fél évvel Jézus előtt született. Ünnepe az évkörben pontosan Karácsonnyal szemben található. Születését angyal adta hírül, nagy feladatra szólított:

„Te pedig kisgyermek, a magasságos Isten prófétájának hivattatol, mert az Úr előtt jársz, hogy az útait megkészítsed...” (Lukács 1, 76-79.)

Keresztelő Szent János mind a mai napig a krisztusi útra hív mindnyájunkat:

„Térjetez meg, mert elközelített a mennyeknek országa.” (Máté 3, 2.)

„Akinek két köntöse van, egyiket adja annak, akinek nincs; és akinek van eledele, hasonlóképp cselekedjék.” (Lukács 3, 11.)

Ósi idők óta a nyári napfordulót

rituális tüzek gyújtásával ünnepelték. A tűz átugrása, állatok áthajtása vagy égő szövetnek körülhordozása a lakhely körül, mind-mind a külső-belső megtisztulást, az ártó szellemek távoltartását szolgálta. A János-napi tűzgyújtás, a tűz átugrása, virágszirmok szórása a tűzbe szintén ehhez az ősi hagyományhoz kapcsolódik. Megtisztulást, termékenységűt, gyógyulást varázsol. Ilyenkor hálát adunk a fényért, a nyár ajándékaiért, de segítséget is kérünk. Imáinkat, gondolatainkat viszik az ég felé a lobogó lángok. A tűzbe dobott papírdarabkákra kívánságokat írhatunk: hogyan, miben szeretnénk változni, mihez kérünk égi segítséget.

A nyári örömök múlandóak. A napok lassan rövidülnek, s – észrevétlenül bár, de – elindulunk a tél felé. Töltekezzünk most fényel és melegséggel az év zordabb napjaira.

Molnár V. József és Balog Mária nyomán

Lajos Katalin: Óvodai hírek

Akármilyen furcsának is tűnik, eltelik ez a tanév mindjárt, elköszönnek az iskolába készülő gyerekeink, pedig úgy tűnik, hogy még most kezdtük csak el a “ballagó munkákat”, és a tavaly nyári takarítási munkák is szinte karnyújtásnyira vannak visszább az időben.

Furcsa a viszonya a ma emberének az

Idővel. Felgyorsultnak érzi, és erről az érzetről nemcsak az aktív korosztályok számolnak be (akik “természetes módon” rohannak), hanem érdekesképpen a gyerekek is.

A mai kornak Mihály a korszellem, s így hozzá, mint Archéhoz, Időszellemhez fordulhatunk ezügyben segítségért. Ő viszonylag rövid ideje /mármint “égi idő szerint” rövid/ tölti be ezt a “posztot”, és neki sem lehet könnyű a helyzete mivelünk. A megoldás – állítólag – az idővel kialakított újszerű viszonyban rejlik, amely viszonyban a rendszeres, ritmikusan ismételt gyakorlatok (akár steineri) lehetnek az alapjai. (Azért írom, hogy állítólag, mert ezt az állítást jómagam úgy olvastam, hallottam, stb. és a gyakorlati kipróbálásnak, alkalmazásnak még a legelején tartok, s így pozitív eredményekről még nem számolhatok be. Ugyanakkor azt

sejtem, hogy működik a dolog, “csak” kitarítás kell hozzá. Akinek szintén kevésnek tűnik a saját ideje, próbálja ki bátran és keressen meg, hogy mit tapasztalt!

Szóval, az ovi az újság utolsó példányának megjelenése idején épp a húsvétra készülődött.

A mai világ kereszténységének a húsvét, a Feltámadás az egyik legnagyobb ünnepe. Az óvoda kettős lelkülettel élte meg ezt az időt. Szorongással és reménnyel a költségvetés miatt, holott tekintetünk inkább belső éle-

tünkre, a szellemi és pedagógiai munkára szeretnénk volna fordítani.

Úgy hiszem, hogy nagyon pozitív végeredményűnek mondhatjuk a költségvetést – a tetemes hiány ellenére. Ezt a látszólagos ellentmondást érdemes jobban megvilágítani.

Komoly tény, hogy olyan közgyűlés zajlott le, hogy arról nyugodt lélekkel haza senki nem indulhatott. Semmi nem indokolja, hogy békésen üldölgjünk a babérjainkon, hanem kemény erőfeszítéseket kell tennünk, hogy a hiányzó forrásokat pótolhassuk. Hogy miért vagyok mégis inkább optimista? Azért, mert az a megnyugtató tenden-

cia mutatkozik, hogy több segítőkészség és figyelem jut az ovira, mint korábban. (Remélhetőleg a történelmi viharfelhők elnyugodtak és mindenki bekódolta magának, hogy az óvoda jól van, rendben van és igyekszik előre haladni az úton. Döccenők azért biztos lesznek, de ezeket közös akarattal és a gyerekek érdekeit szem előtt tartva meg fogjuk oldani.)

Az óvoda visszkapcsolódhatott az iskolában is alkalmazott családi befizetési rendszerbe, és sikerült belátni, hogy irreális összegekben meghatározni a támogatások összegét értelmetlen. Gyakorlatilag az óvoda költ-

ségvetése "átment" a vizsgán, de csak úgy, hogy nem jut semmilyen pénz a hőn áhított felújításokra. A legfontosabb fenntartási és állagmegóvási munkákat is csak akkor van esélyünk elvégezni, ha a költségvetésen belül még szigorúbb takarékoskodást tudunk felmutatni, és így esetleg töredékösszegek szabadulhatnak fel a kezekben belül és akkor ezeket átcsoportosíthatnánk. Persze a pályázati forráskeresésről egyáltalán nem mondtunk le, sőt a házön belüli internet nagyobb esélyt ad erre is, a megkönnyített kommunikációról már nem is beszélve.

Köszönet Mindenkinék, aki jószándékúlag segített bennünket ezen "földi"- jellegű, de nagyon fontos törekvéseinkben!

"Feltámadásunkat" a megújuló erők hatásai igazolhatják majd a jövőben.

A költségvetési történéseken túl is pezsgett nálunk az élet. A tavaszi szél – és a szorgos szülői és óvónői kezek – rendet tettek az ovi épületén belül is (alapos nagytakarítás) és kívül is. Át-

telepítettük a homokozót (gyanús volt, hogy nedvesíti az ovi falát), "eltüntettük" azokat a fákat, amelyeket az önkormányzat balesetveszélyesnek ítélt, rendeztük az utcafrontot és kicsi tavunk is megújult. Köszönjük minden-

kinék, aki ebben a munkában segítségünkre volt!

Ha most tekintetünket az ovi belső, szellemi és pedagógiai munkájára irányítjuk, ott is áramló folyamatokat, sorozatokat találhatunk. Csak felsorolás jelleggel említenék meg néhányat:

- Március 30-án Silye Imre vezetett egy közös beszélgetést a kisgyermekek spontán vallásosságáról. Figyelemre méltó volt, hogy ismeretlenként Budapestről és Egerből is jöttek szülők érdeklődni.

- A Gfellner Csilla által vezetett előadások sem maradtak el.

- Folytatódtak a “felvételis” és “anamnézises” délutánok, hiszen egy másik csoportnyi kisgyermeket kell felvennünk és nagyon nem mindegy, hogy kik lesznek azok az új családok, akikkel szeptembertől elkezdjük a közös életet. Az már teljesen nyilvánvaló, hogy ennyi kisgyermeket két külön csoportban tudunk majd nevelni. A két csoport kialakításának folyamatán dolgozunk belső konferenciáinkon, ennek eredményéről azonban majd – ha nem lesz a Dióhéjnak még egy másik száma is ebben a nevelési évben – másmilyen módon tudunk hírt adni. Ha az időrendi szempontot próbáljuk tartani, akkor arról is be tudunk számolni, hogy az ovi képviseltette magát mind Waldorf Szövetségi szinten (bár maga az ovi nem tag), mind a regionális óvónői találkozókön (Zugló, Solymár, Diószegegi út) részt vettünk.

Nem kifejezetten óvodai rendezvény volt ugyan a kastélybeli koncert, de bizony nem egy ovissal találkozhattunk az előadás alatt. Köszönjük azt a sok szépséget, amit ott magunkba szívhattunk!

A tőlünk iskolába kerülő gyerekek jól haladnak a “ballagó munkákkal”, s ami ennél fontosabb, lélekben nagyon készen állnak a változásra. Eljött hozzánk vendégségbe Szalai Imre, a leendő osztálytanító, akinek “kegyeiért” versengtek a kicsik és a nagyok egyaránt, és bizony alig akarták szegényt hazahozni. Nagyon szép napot töltöttünk

együtt. Ő azóta is “velünk van”, mindig emlegetik a gyerekek, amikor a szerszámaikhoz nyúlnak, hogy folytassák a babaház összeállítását.

Az óvodai konferencián is sort tudunk keríteni arra, hogy vele és kedves euritmistánkkal, Kolinger Margóval megbeszéljük a “nagyjainkról” összegyűjtött tapasztalatokat.

Az elbállagó gyerekek vendégségben jártak az iskolában Vízny Miklós bacsinál, ahol találkozhattak a régi ovisokkal, akiket mindig oly nagy szeretettel emlegettek az óvodai reggeli körben.

Ezek a megbeszélések, rátekintések mind-mind lehetőséget adnak arra, hogy tudásunkat elmélyítsük arról, amit a gyermek “csodájának” nevezhetünk, és lehetőséget adnak arra is, hogy az iskola és az óvoda egészséges kapcsolattépítést és -ápolást valósíthasson meg a pedagógiai munka területén.

A sok munka mellett egy szusszanásnyi szombat délutánon a gödöllői arborétumban pihenhattunk. Nem óvónői, hanem szülői szervezéssel került erre sor. Nagy szükség van kötetlen programokra is, hiszen a szülői estek, egyedi megbeszélések a gyerekekről más kapcsolatot valósítanak meg. Jó néha “civilként” is jelen lenni, piknikezni a gyönyörű zöldben.

Készülünk most a beíratkozásokra, a szokásos “mennybemeneteli kirándulásra”, a sok-sok évvégi teendőre, szervezésre.

Utolsó hajrá! állapotokat élünk. A gyerekek a ballagó munkákkal, két óvó-

néni pedig a solymári továbbképzésen a szakdolgozataival. Még előbbre is kell majd tekintenünk, a nyári munkákra, eszközök beszerzésére, a következő évre, évkezdésre. Együtt gondolkodunk, tervezünk, reménykedünk és persze számolunk.

Úgy tartják, hogy a pünkösödnek, mint a közösségek ünnepének, még csak most kezd felerősödni a jelentése, fontossága. (A közties időben a Mennybenmenetel pedig egy olyan tör-ténés, amelynek megértése, megérzése még erősebb szellemi tudatosságot és odafordulást igényel. A János-ünnepel, a nyárünneppel pedig már újra

“könnyebb” a dolgunk, hiszen mögötte évezredek hagyományok húzódnak a különböző kultúrákban.)

Nagyon reméljük, hogy az igazán jó értelmű közösségek létrehozásában, fenntartásában, működtetésében mi is aktív szerepet tudunk vállalni. Ezt várja tőlünk a világ és ez kell, hogy legyen a mi belső célunk is. A egyedüli élet már nem élet, mint ahogy örülni is csak együtt lehet igazán.

Ehhez a közösségépítéshez és fenntartáshoz kívánunk másoknak is, önmagunknak is sok-sok erőt és kitartást!

Az egér

Sajtot rágcsál a háziegér,
Amennyi csak a hasába fér.
Folyton folyvást nő a foga,
Belerág az iratokba.
Mindenütt a rágás nyoma
Orra előtt a vacsora.
A lyukban már várja a rokonsága,
Meghívta őket vacsorára.

Farkas Áron (6. oszt.)

Szalai Imre: Még egyszer a TV-ről - másképpen

Kr. u. 869-ben a konstantinápolyi zsinat megváltoztatta az ember önmagáról való addigi tudását: kijelentették, hogy az ember testből és lélekből áll – szemben a korábbi test-lélek-szellem hármassággal, a mai materialista felfogás szerint pedig csupán test az ember, a lelki jelenségek is csak biokémiai folyamatok eredményei. Ezzel szemben áll a Waldorf-pedagógia alapját képező antropozófiai emberkép, mely *test* alatt a *fizikai testet* érti, *léleknek* nevezi az *étertest* és az *asztráltest* egymásra hatásából eredő emberi megnyilvánulásokat, és *szellemnek* az „örök Isteni szikrát”, az *Ért*.

Testi érzékszerveink számára csupán *fizikai testünk* mutatja meg magát, ami ugyanolyan törvényszerűségeknek van alávetve, ugyanazon anyagokból és erőkből épül fel, és ugyanúgy a legnagyobb rendezetlenség, vagyis a szétesés felé halad (ahogy azt a termodinamika 2. főtétele, az ún. entrópia-törvény leírja), mint az egész élettelen, ásványi világ, amellyel rokon. Ezen túl az antropozófia egy második lényiséget is ismer: az *éter- vagy élettestet*, amely hat a *fizikai test szöveteire, erőire* – létrehozva a *lenyűgöző rendezettséget*, a növekedés, szaporodás jelenségét, a nedvek belső mozgását, stb. Ez tehát a fizikai test lakója és építészegyszerre, ez a tagunk a növényvilággal rokon. Az ember lényének harmadik tagja az ún. *érzékenység- vagy asztráltest*. Ez a

fájdalom és öröm, ösztönök és vágyak, szenvedélyek, stb. hordozója. Asztrálteste az állatoknak és az embernek van. Van az embernek egy negyedik tagja is, amellyel egyetlen más földi teremtmény sem rendelkezik. Ez az emberi „*én-test*”, az emberi „*én*” hordozója. Egy lény, aki önmagára „*én*”-t tud mondani, egy világ önmaga számára, ezért mondták a régi bölcselők: az Isten, aki az alacsonyabb fokon álló lényeknél csak kívülről, a környezet jelenségeiből mutatja meg magát, az „*én*”-nel a bensőben kezd beszélni.

Nem szabad azt gondolnunk, hogy ezek a részek az emberi élet bármely pillanatában azonos mértékben lennének kifejlődve, hanem a különböző életkorokban eltérő módon fejlődnek. A Waldorf-pedagógia az emberi természet ezen fejlődési törvényeinek ismeretén alapul. (Ld. Még Türkössy Szilárd cikkét.) A születéskor az anyatest fizikai burka, amely addig körülvette, szabadon engedi az embert, és ezáltal a fizikai környezet közvetlenül hatni tud rá. Ugyanígy a fogváltásig – kb. a 7. életévig - egy éteri- és egy asztrális burkok veszi körül, aztán még egy asztrálburok marad a nemi érésig (kb. a 14. évig). Tehát az éter- és asztráltest a kezdettől jelen vannak, csak védőburkaikon belül. Ahogy a fizikai szemek is jelen vannak a születés előtt az anyaméh burkának védelmében, és értelmetlenség lenne ekkor a látás fejleszté-

séről beszélni, pontosan ebben az értelemben nem szabad az éppen még védőburkain belül lévő tagjainkat olyan külső hatásoknak kitenni - külső eszközökkel hatni a fejlődésükre -, amelyek feldolgozásához előbb szabadabbá kell válniuk, hanem hagyni kell maguktól kibontakozni őket. Ahogy a kéz izmai alkalmas munkában erősek és szívósak lesznek, éppúgy az agy és a fizikai test más szervei akkor fejlődnek helyesen, ha környezetükből helyes benyomásokat kapnak.

Az asztráltestben laknak a szabad, önálló ítéletalkotás erői. A pubertáskor előtt ezek fejlődésének a csíráit kell ápolni, és csak utána szabad olyan befolyásoknak kitenni, amelyeket a védőburok nélkül fel tud dolgozni. Így a növekvő étertestre nem elvont fogalmak hatnak, hanem a képek (de nem az érzékszervek számára!), amik eleve nek, szellemileg szemléletesek. Az emlékezés az a lélekerő, amelyre ebben az időben különösen figyelni kell. A gondolkodás a maga sajátos formájában, elvont fogalmakban zajló belső életként a nemiérés előtti időben még jobb, ha háttérben marad, mintegy befolyásoktól mentesen, magától fejlődik. Minél kevesebb közvetlen hatás éri az ítéelőerők fejlődését, minél inkább a többi lélekerő fejlesztésén keresztül közvetve hatunk rájuk, annál jobb az ember későbbi életére nézve.

Az asztráltest csupán a nemi érettségel születik meg, csak ekkortól közelíthetünk hozzá kívülről mindazzal,

ami az elvont képzetvilágot, az ítéelőerőt és a szabad megértést bontakoztatja ki. Tehát csak a pubertással érkezik el az idő, amikor az ember már arra is érett, hogy önálló véleményt formáljon azokról a dolgokról, melyeket korábban megtanult. Rudolf Steiner így fogalmaz: „Semmi sem lehet ártalmasabb egy ember számára, mint az, ha túl korán készítjük ítélezésre. Csak akkor ítéltet az ember, ha magában először anyagot gyűjtött az ítélekezéshez, az összehasonlításához. Ha korábban formál önálló ítéletet, akkor ezt megalapozottság nélkül teszi. Ilyenfajta nevelési hiba az oka minden egyoldalúságnak az életben, minden terméketlen hitvallásnak, mely néhány ítéletmorzsán alapszik.”

Mai világunkban két jelenség különösen megragadhatja a figyelmünket: *egyik a hatalomvágy és az erotika megjelenése, erősödése a kamaszok körében, a másik pedig az egyre korábban bekövetkező nemiérés.* Ezeknek nézzünk csak egy kicsit utána!

A serdülőkor nevelési kérdései című előadásában Steiner arról beszél, hogy ha a 14 éves kor környékén felszabaduló asztráltest erőit az ítéletalkotásra nem a helyes módon, értelemben kezeljük, a fiatal embert nem megfelelően vezetjük a külső világba, annak okozati összefüggéseibe, akkor két lelki áramlat felerősödésével kell számolnunk: ezek egyfelől a *hatalomvágy*, másfelől pedig az *erotika* (gondoljunk csak a lányok öltözködésére, a fiúk

kedvenc újságaira, számítógépes játéka-
ira vagy például a sporteseményekkel
összefüggő erőszakra). Ezekről helyes
nevelés esetén a 20-21. életév előtt tu-
lajdonképpen nem is kellene beszél-
nünk – állítja Steiner.
Ha a már kicsi gyerme-
keink által „tanulmá-
nyozott” tudományos
ismeretterjesztő köny-
vekre, TV-műsorokra
gondolunk, melyek tele
vannak megalapozatlan
feltételezésekre épülő
kész ítéletekkel, definí-
ciókkal, akkor talán
érthető, miért volt ez a
hosszú bevezető.

De mi lehet az oka *a nemi érés ak-
celerációjának?*

Először *természettudományosan*
vizsgáljuk meg! Eszerint az ivarérsnek
is anyagcsere eredetű, hormonális okai
vannak. Az emberi agytörzs területén
van egy kicsi szerv, a tobozmirigy (a
híresen materialista francia filozófus,
René Descartes úgy gondolta, hogy itt
lakozik a lélek, mások a harmadik
szemmel azonosítják). Ez a mirigy ter-
meli az utóbbi időben kiemelkedő fi-
gyelemben részesülő epithalamin és
melatonin nevű anyagokat. A melato-
nin az agyban ingerületátvivő szerepet
betöltő szerotoninból a sötétedés be-
köszöntével keletkezik a tobozmirigy-
ben, de a szervezetben kis mennyiség-
ben máshol is kimutatták. Kísérletek
közvetett és közvetlen bizonyítékai

tanúskodnak arról, hogy a melatonin
többek között az úgynevezett cirkadián
ritmusnak, vagyis az alvás-ébredni lét
napszakos ismétlődésének a szabályo-
zásában tölt be fontos szerepet. A ter-
mészetes fény mennyi-
ség csökkenésekor fo-
kozódik a termelése.
Ez az agyban található
szervünk tehát a fény-
információk alapján,
biológiai óráként szink-
ronizálja hormonális
rendszerünk, nemi mű-
ködéseink dinamikáját.
Az innen érkező paran-
csok (az általa termelt

melatonin) ugyanis az agy hormonelvá-
lasztó területein (hipotalamusz, hipofí-
zis) egyes hormonok felszabadulását,
valamint termelését indítják be, illetve
gátolják. Részben így alakul ki adott
időben a pubertás (a nemi éréskor nagy
mértékben csökken a melatonin-szint),
a menstruációs ciklus, és sok kutató
szerint a szembelnyomás ingadozása is.

A firenzei egyetem két kutatója meg-
hökkenítő megállapításra jutott munká-
juk során: önmagában az a tény, hogy a
gyerekek sokat tévéznek, gyorsítja a
serdülőkor beköszöntét - állítja Rober-
to Salti és Roberto Tarquini. Szerintük
nem a TV-nézés által keltett esetleges
érzelmelek lehetnek ennek az oka (vagyis
nem az számít, hogy milyen műsorokat
néznek a gyerekek). Kísérleteik során
arra jutottak, hogy a sokat tévéző gye-
rekeknél a melatonin hormon kiválasz-

tása gyengébb, mint azoknál a társaiknál, akik nem töltenek órákat a képernyő előtt. **Eredményeikről a New Scientist online-kiadásában számolnak be.**

Szellemtudományos szemszögből tekintve a dologra azt mondhatjuk, hogy ennek is, mint minden más fizikai jelenségnek, szellemi-lelki okai vannak. Azzal, hogy a 14. év környékén szabaddá válik az asztrálest, az étertesttel kapcsolatban lévő mirigyrendszer működése is megváltozik, például csökken a melatonin termelése (bekövetkezik a nemi érés). Ahogy azt Rainer Patzlaff „A megfagyott pillantás” vagy Manfred Spitzer „Vigyázat, képernyő!” című művében is olvashatjuk, a monitor, a TV képernyő nézésekor az asztrálest

fizikai manipuláció által mintegy kiszorul az éteri és fizikai testből. Tehát ha a melatonin szintje környezeti hatásra tartósan csökken, akkor az közvetlen hatást gyakorol az ember fizikai testére, ezáltal a testi érés és a lelki érés időpontjának egyre nagyobb mértékű eltérése, valamint számos egyéb testi-lelki egyensúlytalanság következik be, amint ez modern világunkban megfigyelhető.

Végezetül: a kétségkívül létező jelenségek kezelésre, megoldásra várnak. Mindannyiunk közös ügye gyermekeink, tanítványaink testi-lelki egészsége. Jelen írásommal provokálni, és a médiák hatásával ellentétes irányú, pozitív folyamatokat szándékoztam erősíteni.

Vizy Miklós: A számítógépről

„Amikor a húgom először látott medúzát, így kiáltott fel: De hiszen ez olyan igazinak látszik!”

Korunk előrehaladtával egyre több technikai eszközzel kell szembenéznünk. Volt, van TV probléma, volt telefon kérdés, bunkófon, vagy már nem? A számítógép pedig talán a legtöbb kérdést veti fel. Ebben a cikkben

csak felvázolom azt a munkát, amellyel igyekeztem utánajárni ennek a kérdéskörnek. A fő téma: a gyermekkori használat előnyei, hátrányai. A választóvonalattól balra a gyermekkori számítógépezés mellett szóló cikkekből közlök részleteket, jobb oldalt pedig az ellenérveket sorolom. Hangsúlyozom, ez egyéni vizsgálódásaim összegzése!

Török Balázs: Számítógép-használat óvodás korban

A legtöbb kutatási jelentés, tapasztalatokat összegző leírás azt mutatja, hogy a számítógép az óvodáskorú gyermekek képességeinek fejlesztése terén hatékonyan fejleszthető eszköz.

Számos vizsgálat igazolta: a digitális rajzolás, interaktív képeskönyvek, finom mozgást fejlesztő játékok, stb. hasznosságát. Különösen fontos alkalmazási területnek tekinthető a speciális igényű gyermekek számítógéppel támogatott korai fejlesztése.

Valószínűsíthető, hogy a közeljövőben az óvodai nyelvtanulás kérdésköréhez kapcsolható az óvodai számítógép-használat.

Szülői vélemények

- A gyermek érdeklődésétől kell függővé tenni a számítógép-használatot.
- A számítógép csak játékos jelleggel elfogadható.

Pányiné Segesdi Nóra: Mesék, játékok – nemcsak informatika órán

A 2003-as NAT kötelezőnek írja elő a kisiskolások informatikai oktatását.

A számítógépes programok alkalmazása a készségfejlesztésben:

- „Játszóház”-oviprogram; irányok, ok-okozat, rész-egész, hangkép-, színme-mória,

Török Balázs: Számítógép-használat óvodás korban

A kutatási eredmények alapján ugyanakkor világosan látszik az is, hogy a számítógép nem megfelelő vagy túlzott mértékű használata hátrányosan befolyásolhatja a gyermeki fejlődést.

A gyermekek fizikális képességeinek fejlődését hátráltatja a monitor előtt töltött idő. Az érzelmi fejlődést, a társas kapcsolatok kialakulását hátráltatja a számítógép használata. A gyermeki kreativitásra korlátozó hatással vannak a látszólag sokszínű, valójában azonban unalmasan sztereotip számítógépes oktatóprogramok.

A csökkenő gyermeklétszám felerősíti az óvodák közötti rivalizációt, arra kényszerítve őket, hogy megnyerjék maguknak a környezetükben élő szülőket, pl. számítógép-használattal.

Szülői vélemények

- Fontosabb a mozgás és a közösségi játék.
- Nem az óvoda feladata a számítógép használatának bevezetése.

Collen Cordes & Edward Miller: Az ostoba ember aranya: a gyermekkori számítógép-használat kritikája

A legtöbb szülő figyelemmel kíséri, hogy gyermeke hova megy, kivel játszik, mit néz a TV-ben, miket olvas. A legtöbb szülő azonban nem ismeri fel, hogy ugyanilyen szintű irányításra és felügyeletre van szükség a gyermek online tevékenységeiben is.

logika, sorrendiség, formaérzék, megnyitőség...

- „Drawing for Children”-oviprogram; ikonok, egérkezelés, mentés, betöltés, háttér fogalma, grafikai programok...

- „Comlogo játéka”-oviprogram; olvasási készség fejlesztése, szókirakó, finommotorika, konstruálás...

- „Mesevilág” - írás, olvasás...

- „Manó ABC” – nyelvi készségfejlesztés.

- „Manó matek” – mennyiségek, feladatok.

- „Manókaland” – társadalmi, természeti ismeretek.

- „Átlátszó” – az ember testfelépítése, biológia.

- „Zenélő teknőc” – szolmizáció, ritmusértékek.

*

Meg kell tanítanunk nekik, hogy mire lehet használni ezt a technikát oly módon, hogy közben informatikai kultúrájuk kialakuljon. Az informatikával lehetetlen lehetőségeket a ma generációjának. A mi felelősségünk, hogy tudjanak élni vele.

*Körösné Mikis Márta:
Informatika gyermekkorban*

IKT: információs és kommunikációs technika.

Anglia: 5-7 éves korra teszi az IKT mindennapos alkalmazásait. Pl. információk gyűjtése TV-ből, adatbázisokból, CD-ROM-okból...

Norvégia: nem kötelező informatika tantárgyat írnak elő, csupán .

A számítógép – mint a TV – hipnotikus gyermekfelügyelő lehet. Sok gyermeket elválaszt a hatalmas adatmennyiség. Bombázzák őket a világháló különleges villogó hatásai és ellustítja őket a szoftverek nagy többségének egy feladatra összpontosító jellege.

*

Tanárok arról számolnak be, hogy elektronikus társadalmunkban a gyerekek megdöbbentő hiányosságokat mutatnak saját elképzeléseik kifejezésében, és gondolataik megalkotásában.

*

Népszerű próbálkozások irányulnak arra, bizonyos „elitképző” óvodákban, hogy szellemileg túlhajszolják a gyereket, pedig ez ellentétben áll a kognitív fejlődés természetes ütemével.

*

Ez az ideje a mesélésnek, zenének, kreatív mozgásnak, éneklésnek, szereplésnek, kézimunkának, a szépművészeteknek, ami megérinti a gyerek szívét.

*

A számítógépes szimulációk csupán szegényes pótlékai a kézimunka óráknak, a szabadban megtartott növénytan, állattan, kémia- és fizikaóráknak. Amit a gyerek elsőként megtanul a személyiségében, majd később a természet iránt mélyen érzett vonzalomban, sok idővel, tanulással tudatos megértéssé válik.

*

USA: harminc évnyi kutatómunka nem tárt fel egyetlen tiszta összefüggést sem a számítógép használatának korai

megszerzendő IKT-ismereteket és készségeket. Ennek formáját az iskolára bízják.

Franciaország: a 6-11 éves korosztályt serkenteni kell a számítógép, egyes szoftverek, a multimédia, az elektronikus levelezés, és az internet használatára.

Magyarország: 6. osztályban kell megjelenni az IKT-nak. E munka támogatására számos programot dolgoztak ki. Pl. történelmi játékok Mátyás király udvarában, kézműves tábor... címe: Kalandozások Információországban

Fehér Péter: Milyen legyen az internet-pedagógus?

A hálózat, amely lerombolja az emberek közötti távolság korlátait, az információkhoz jutás korlátait, amely valamilyen színben szabad és független, megváltoztatja az egész társadalmat és természetesen az oktatást is. Mélységesen tiszteletben tartja, sőt élteti az emberi természetet és az emberek sokféleségét, ha megfelelően használjuk.

Ki lehet internet-pedagógus? Aki órán használja a netet? NEM. Aki levelező listákon szerepel? NEM. Netán elkészíti az iskola honlapját? NEM. Milyen tulajdonságokkal rendelkezzen? Kritikai érzék, angol nyelvtudás, elemzőképesség, magas általános műveltség, etikusság, tolerancia, igényesség, ismerje szaktárgyát, ne pusztán tárgyi tudást adjon.. „És ha vannak ilyenek, tanárok lesznek-e?”

gyermekkorban történő megtanulására és a hatékony tanulás között.

Vajon a fiatal gyerekek el tudják-e különíteni saját emberi gondolkodásukat a gépek működésétől? Tisztességes dolog-e nyakukba varrni ilyen feladatot?

*

A szülő pl. odafigyelhetne arra, hogy mellőzzék a TV-t és számítógépet, és partnerként bevonják a gyereket a takarítás, főzés, bevásárlás mindennapos teendőibe.

*

A tanár úgy kell szolgálja a tanulót, hogy segítse neki lefordítani a világot, értelmileg, érzelmileg, morálisan.

*

Azok a gyerekek, akik sokat nézik a TV-t, interneteznek, teljesen kész elképzeléseket kapnak, semmi nem marad a képzelőerőnek. Ez oda vezet, hogy nehezebben tudják megvalósítani saját gondolataikat és képeiket.

*

A számítógép-használat alááshatja még a csodálkozás és hódolat érzéseit is, amit kivált a gyerekből egy szikla, egy bogár, a csillagok vizsgálata.

*

A gyermek elméje elsősorban arra van hangolva, hogy így tanuljanak, hogy a testükkel, kezükkel, szívükkel megtapasztalják a világot.

Befejezésül: egy idézet Kanetől:
 „Napjaink oktatási-nevelési igénye nem nem elméleti kitűnőségek kiművelése a gazdasági élet számára, nem az, hogy megtanítsuk a gyerekeket az információk szabályszerű módon való kezelésére, és nem is az, hogy rákényszerítsük őket sok információ elraktározására, ahol a „többet” és a „hamarabb” a szabály.

A nevelés arra szolgál, hogy vezesse a gyereket teljes emberré történő fejlődésében, továbbá arra, hogy segítse abban a tanulásban, ami a világ közvetlen és sokszínű formáival való összetalálkozáson keresztül valósul meg, s ami

alapul szolgál a tiszta, szigorú gondolkodáshoz, arra, hogy ráirányítsa a figyelmet arra, hogy átadja a műveltség teljes forrását, hogy ráirányítsa a figyelmet arra, hogy az „én vagyok” sokkal inkább élőlény, mint elvontság.”

Legvégül „idézet tőlem”: a fentebb említett gondolat, hogy a „világ sokszínű forrásaival való összetalálkozás” fogalmába nekem a számítógép és annak kultúrája is beletartozik. Éppúgy, mint a gépkocsi, a telefon, vagy a karóra. Számomra csak a mikor a fő kérdés. Mikor adok a gyerekem kezébe órát, telefont, autót... ?

Farkasné Fülöp Hajnalka: Nyuszi és a piros laptop

Egyre több családban vesznek a szülők komolyabb ajándékokat - pl. számítógépet, informatikai eszközöket - gyerekeiknek, Húsvétra. A „meglepetések” sokszor nem minden hátsó szándék nélkül az iskolai előremenetelt hivatottak szolgálni: ilyenek például az ún. gyerek-laptopok is.

A bevásárló-központok, nagyobb játékboltok, áruházak polcain fellelhető, vagy az internetről, akár online árverésen is beszerezhető színes dobozokat kb. 4-20 ezer forintig kínálják. A kinyitható, sokszor bizarr módon a valódi hordozható gépekre „hajazó”, öلبه vehető (angolul: lap-top) műanyag

dobozok természetesen nem igazi számítógépek: nem képesek komolyabb adatfeldolgozásra. A „másfél méter alatti” felhasználók is jobbára csak a „beégetett” programokat használhatják: az operációs rendszer, vagy az univerzális felhasználhatóság, bővíthetőség, fejleszthetőség a drágább modelleknél sem található meg, a hangszóró vagy a mikrofon viszont igen.

A piacon tucatnyi magyar változatban kapható „készségfejlesztő eszközök” általában húsz-hetven feladatot kínálnak az óvodásoknak, kisiskolásoknak. A miniatűr, éppen ezért meglehetősen látásrontó LCD kijelzőkön kívül

- kb. 50 x 30-as felbontásban(!) - a legtöbb modellt számítási (matematikai alapműveletek), nyelvtani (pl. anagramma.), rajzoló (rajzolj egy virágot!) funkciókkal látják el. A gyerekek néhány billentyűt, aprócska egeret vagy ún. touch-pad-ot használhatnak adatbevitelre. A „tudástársadalomban” szocializálódó, törtetőbb családok sarjai további műveltségi kérdéseket, játékokat, telefonkönyvet, naptárt, ébresztőóra-funkciót, hangfelvételi lehetőséget is elérhetnek csúcsmodelljükkel. (Ismerős? Mobiltelefon-funkciók? Nyert!) A legfejlettebb modellekben idegen nyelvű, szótanító programok, vagy akár zeneszerző alkalmazások is futnak. A rajzos animációkkal, hang-effektekkel is a gyerekekhez szóló lap-topok vonzzák a gyerekeket, ideig-óráig le is kötik őket, a készségfejlesztés viszont nem bizonyított.

Az ún. „kakaóbiztos” számítógépek óvodai bevezetésekor ugyanis nemcsak a közpénzen vett berendezések borsos ára volt probléma sok szakember számára. A tizenéves kor előtt elkezdett számítógép-használat nem javasolt!

Vekerdy Tamás, közismert gyermekpszichológus szerint pld. „a gyerek elsősorban nem a tévéműsörtől, a videójáráktól lesz agresszív. Jöhet a képernyőről a legszelídebb természetfilm, lehet az a számítógépes játék akármi-

lyen tanító szándékú, a gyerekkorban elengedhetetlenül fontos ún. belső kép készítés, a feldolgozás nem történik meg. A belső képek kellenek a vágyak, feszültségek, düh, stb. feldolgozásához. Azt mondják ezekre a játékokra, hogy "interaktívak", de ez nem igaz, a legkevésbé sem aktívak, hiszen minden előre programozott, a legbonyolultabb játéknak is viszonylag egyszerűen kikapasztható a logikája.”

Hagyj repülni...

*Hagyj repülni, ne törd le szárnyaim,
Hagyj repülni, ne tépd ki tollaim.
Csak figyelj jól, mert senki sem figyel jól.
Zárj ki, ha áthatolhatatlan falként
Ülök agyadon. Alkotni vágyok,
Meggzólalni,
Belekiáltani a tomboló lavinába,
Az értelmén túlra szállni, majd elülni,
Megn nyugodni, újra önmagamra lelni,
Megtalálni az elveszetnek hitt képekbe
Zárt apró csillagot,
Ami mindig bennem ragyog.*

*Hagyj repülni, ne törd le szárnyaim,
Hagyj repülni, ne tépd ki tollaim.
Csak figyelj jól, mert senki se figyel jól.*

Prutek Anita (2004.-ben érettségizett diák)

Türkössy Szilárd: „A fa és annak gyümölcsei”

Vagy jó a fa, és a gyümölcsei is jók; vagy rossz a fa, és a gyümölcsei is rosszak. A fát ugyanis a gyümölcseről lehet megismerni.

(Máté 12:33)

Ebben a cikkben a Waldorf pedagógia néhány alapvető motívumát szeretném kiemelni, kiegészítve azt saját, más iskolákban is szerzett tapasztalataimmal, különös tekintettel a Gödöllői Waldorf Iskola figyelembe vételével.

Az előző – 2006. húsvéti – számban megpróbáltam néhány olyan gondolatot összeszedni, mely a Waldorf pedagógia alapjaira, az antropozófiai emberképre vonatkozik. Így tekintettük át az ember négy lénytagját: a földi anyagból álló fizikai testet, az ezt átható, ennek formát és életet adó éter- vagy élettertet, a gondolkodás, érzés és akarat, a szenvedélyek, örömök és fájdalmak hordozóját, az asztráلتestet, és a 21. év táján, a felnőttkor kapujában megérkező ént. Míg fizikai testünk – megfigyelés és előítéletmentes gondolkodás útján is láthatóan – az ásványvilággal közös, étertestünk a növekvő, nedvkeríngéssel bíró növényvilággal, asztráلتestünk pedig a már helyváltoztatásra képes, érző ösztönlényekkel, az állatokkal, addig énünk a természeti birodalmakban csak az emberre jellemzően specifikus lénytagunk. Az antropozófiai embertan rámutat arra is, hogy lényünk ezen részei 7 éves ciklusokban fejlődnek ki teljesen, érnek meg a földi

viszonyokra. Az első 7 évben a fizikai test kialakulása zajlik. Ennek pedagógiai következményeiből emeltem ki néhányat, mint pl. az utánpótlás és példa jelentőségét, azt, hogy a gyermek tudatalatti mottója ebben a korszakban: „a világ jó, morális”, ill. hogy mindennek milyen hatása van a gyerek fizikai testének, szerveinek fejlődésére, összefüggésben felnőttkorával is.

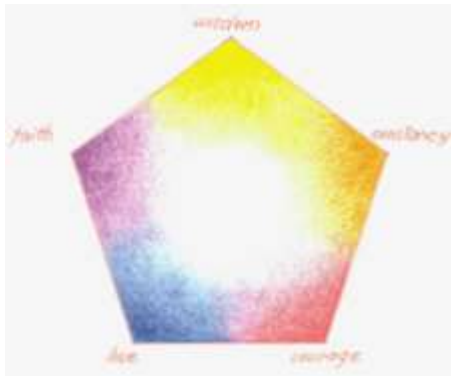
A második 7 éves periódus kb. a fogváltástól a nemi érést tart. Az étertest születik meg most – ahogyan a földi világba lépéssel a fizikai test -, és leveti az anyai éterburkot. A gyermek iskolás lesz, végigjárja az alsó- és középtagozatot – ideálisan – egy tanító gondoskodása mellett. El lehet kezdeni tehát az étertestre irányuló nevelőmunkát, mely lénytag *„átalakulása és növekedése a hajlamok, szokások, a lelkiismeret, a karakter, az emlékezet, a temperamentum átalakulását, fejlődését jelenti”*.¹ nem véletlen, hogy a Waldorf iskolákban ebben az időszakban egy osztálytanító szárnyai alatt cseperednek a gyerekek, ugyanis – ahogyan az első 7 évben az utánpótlás és a példa volt meghatározó – most a követés és tekintély a két varázsigé, mely a nevelés alapszínét kell hogy adja. *„Tisztelet és alázat azok az erők, amik révén az étertest helyes módon fejlődik. És aki számára lehetetlen volt a szóban forgó időben határtalan tisztelettel tekinteni fel valakire, azt egész későbbi életében meg kell szenvednie. Ahol ez a tisztelet hiányzik, az*

étertest élő erői elkorcsosulnak.”¹ Természetesen itt egyfajta magától értetődő és nem kierőltetett tiszteletről van szó, amely a tanító lényéből fakad. Talán magunk is vissza tudunk emlékezni, volt-e olyan tanító, tanár az életünkben, aki – felnőtt fejjel visszanezve láthatóan – meghatározó volt egész életünkre, érzésvilágunkra pusztán azzal, *aki ő volt*. Így talán jobban megértjük, mit is jelent ez a gondolat.

A másik nagyon fontos motívum ebben az időszakban, hogy a tanítás nem absztrakt képzetekben, hanem szellemileg szemléletes, eleven képek segítségével kell történni. Annál is inkább, mert a gyermek tudatalatti impulzusa ekkor az, hogy *a világ szép*. Hasonlatokat, képeket használnak fel tehát, és ezeket nem kell elmagyarázni, „*hogy a gyerek értse*” őket: létezik fel-fogás a racionális értelmén kívül is, főként ebben a korban, amikor elég, ha a képek által megsejtene, érzésvilágukban átélnek valamit. Rudolf Steiner példája szerint, a lélek halhatatlanságát, és a halált kiválóan lehet az elmondottak szerint a pillangó bábból való előbújásával szemléltetni. Miért lényeges ez? „*Ilyen hasonlattal ugyanis nem csak az értelemhez, hanem az érzéshez, érzülethez, az egész lélekhez szólnak. Egy ifjú ember, aki*

mindezekben átment, amikor **később** ezt értelmi fogalmakban ismertetik meg vele, teljesen más belső felfogással fordul a dologhoz. Az ember számára egyenesen igen rossz, ha először nem az érzéssel tud a lét titkaihoz közeledni.”¹

Ugyanennek az időszaknak sajátossága, hogy az emlékezethez fordul a nevelés. Ez sem véletlen, hiszen ez szintén az étertesthez köthető. Az emléke-

zet fejlődésére kívülről hatunk, és egyúttal ki is használjuk a nevelésben: sok mindent nem kell megmagyarázni (az oksági kapcsolatok feltárása későbbi feladat), elég, ha ismétléseken keresztül „emlékeztetjük”

a gyerekeket.

Lehetne még sorolni, milyen lényeges motívumokkal találkozni ebben az időszakban, de most tekintsünk arra, mivel hat a Waldorf oktatás-nevelés az étertestre fejlődésre. Ahogyan fentebb olvasható: a képek sokkal fontosabbak a „megmagyarázásnál”. Az emberi fejlődés nagy kérdéseit, kultúrkorszakait pl. a mondavilágon keresztül élik át a gyerekek, élő erővel, és érzésekkel elmesélt történeteket hallgatnak, a történelem nagy példaképeire, kiváló férfiakra és asszonyokra tekintenek fel, szentek legendáit hallgatják meg, és élik át azzal, hogy el is játszóik („*Az ember*

akarata és ezzel jelleme sobasem fejlődhet egészségesen, ha a szóban forgó korszakban nem halad keresztül mélyreható vallási impulzusokon.”¹⁾ Érezhetjük, mennyivel többet jelentenek ezek a példák, melyekre tisztelettel néznek fel, mintha logikusan elmagyaráznánk a dolgokat, vagy erkölcsi szólamokkal próbálnánk hatni. (Hozzáteszem: megéltem már azt is, amikor ebben a korszakban – kb. 6. osztálytól – időnként „felébred” a kívánság, hogy a dolgokat értelemmel magyarázzuk el. Helyénvaló, ha egy-egy dolgot ilyenkor röviden „megmagyarázunk” és kielégítjük ezt a kívánságot; ez is hozzátartozik a fejlődéshez, hiszen az intellektuális erők ébredése is fokozatosan történik.) Az étertesthez tartozó szokások kialakítása is fontos: ezek helyes felépítéséhez a tanító meghatározott ritmusba önti az iskolások és az órák életét, amihez következetesen tartja magát. Ha pedig olyasmi jelenne meg, mely láthatóan károkat okoz, akkor ezeket a szokásokat olyan emberek példáival jeleníti meg, amelyek megmutatják, hová fognak vezetni a hasonló dolgok, esetleg olyan meséket ír, melyekben – más szereplők alakjában – maguk a gyerekek tűnnek fel (akik természetesen magukra ismernek). Sokkalta jobban „megértik” ilyenkor, mi a

helyes, és miért nem jó ezt vagy azt úgy csinálni. Nagy segítséget nyújthat az ilyen szokások kialakításában a szülői háttér is, ha ezt az osztálytanító elmagyarázza, és közösen próbálják meg ezeket kialakítani. (Hiszen a gyerek életének gyakorlatilag az otthoni és az iskolai környezet a színtere ekkor.) A tanító pedig akkor tudja a fent jellemzett munkát a legjobban végezni, ha ezek az eszmék és példák belőle fakadnak, ha ő maga hiteles: látható, miért olyan fontos az olvasókör, a stúdium, és, hogy a Waldorf pedagógia szellemi hátterével folyamatosan és elmélyülten foglalkozunk.

„Ha így járunk el, az alakuló ember természetét vesszük figyelembe. Vétkezünk azonban ellene, ha abban az időben, melyben az emlékezet képzése a fontos, túl erősen vesszük igénybe az értelmet.”¹ Milyen káros következmények léphetnek fel? „... ha túlzásba kerülnek az intellektuális tanulmányok, ha a gyerek csak absztrakt, halott formában sajátít el számára nagy mennyiségű ismeretet, akkor ezek a későbbi életkorokban többek közt az idegrendszerre és az emésztésre fognak negatívan hatni. ... Az ezekkel kapcsolatos felnőttkori betegségek gyakorisága mutatja a modern kor materiális oktatásának következményeit.”¹ Illetve: „A halott információk tömege a gyerekkorban az éteri erőket emésztí fel és kibat a mirigyrendszer

(Vénusz) fejlődésére is, mivel a mirigyrendszer az étertest fizikai kifejezője. Amilyen egészségesen, vagy kevésbé egészségesen alakul ki 7-14 éves korig az étertest és a mirigyállapot a nemi érés végéig, utána az egész élet során ezekből az erőkiből kell gazdálkodni.” Lelki-szellemi vonatkozásban pedig: „A 7-14 év fejlődési hiányosságai a 28-35 éves kor között a bátorság, kezdeményező képesség, az akarat hiányát okozzák.”²

Láthatjuk tehát, milyen felelősség mellett igyekeznek a tanítók, tanárok helyesen dolgozni, miért ragaszkodnak hozzá, hogy a környezet esztétikus, „Waldorfos” legyen, hogy a gyerekek ne a számítógép vagy a TV előtt üljenek, hanem mesét hallgassanak, szabadon játsszanak, és sok-sok művészi

tevékenységben vegyenek részt. Így fejlődnek csak testi és lelki-szellemi vonatkozásban helyesen, így lesz egészséges érzelmi világuk, erkölcsi-morális érzékük, így alakul ki érdeklődés a világ és embertársaik iránt, ill. azzal, hogy nem érik túl korán olyan ingerek, melyek későbbi életkorhoz tartoznak, így fejlődik értelmük is helyesen, így lesznek valóban kíváncsiak a tudományos világképre, és az ok-okozati összefüggésekre majd a 14. életév után.

Folyt. köv.

Felhasznált irodalom:

1. Rudolf Steiner: Gyermeknevelés szel-
lemtudományi szempontból
2. Kovács Gabriella: ÉN

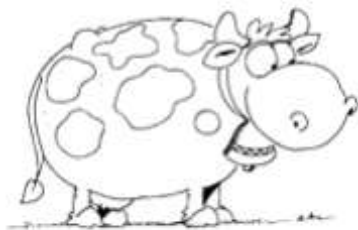

Ánya a tehén

Tegnap, egy tehén
megnyalt.
Nyálás volt a szája,
a neve is csak Ánya.
Orosz az a tehén,
Taraj volt a fején.

Úgy adta a tejet, mint
egy automata,
de kiderült, hogy te-
hén mama.
Ez a tehén az Ánya,
maradatok nála.
Aki ezt kitalálta
butább mint Ánya.

Márton Előd (6. oszt.)

Györgypál Ildikó: A görög kor ajándékai

Mindig nagy öröm egy tanárnak, ha nem kell „trójai faló” módjára, álcázva bejuttatnia a gyerekek lelkébe, fejébe a „tudnivalókat”. Én egész évben ennek a felismerésnek a fényében sütkérezhettem.

Bármilyen epocháról volt is szó: növénytan, földrajz, magyar vagy történelem, teljes nyitottsággal fogadták és mély átéléssel fürödtek benne. Kezdem megérteni, hogy miért nevezik ezt az időszakot aranykornak, a harmónia és teljesség korának.

Minden ember az élete során végigjárja a tudat fejlődésének különböző állomásait, amelyeken az emberiség is áthaladt a történelem folyamán. Ebből a szempontból egy ötödik osztályos gyerek a görög kornak van megfeleltetve.

Az egyes kultúrák megszületnek, felvirágoznak és letűnnek, aztán újabbak születnek, virágoznak és tűnnek el, mégis: a történelem nem tekinthető csak egy örökös ismétlődésnek. Minden korszakban születik valami örök érvényű az emberiség számára, ami továbbra is fennmarad. A görög kor bővelkedik az ilyen jellegű ajándékokban. Ebben a korban válik képessé az ember, a környező világ tükörképének megjelenítéseként, a fogalomalkotásra. Fogalomalkotás: elég unalmasan hangzik, de talán jobban megértjük, ha megismerjük Perszeusz történetét.

Perszeusz feladatul kapta, hogy legyőzze a gorgókat (három szörny, akik közül kettő halhatatlan). Neki a harmadik, Medusza fejét kell levágnia. Aki csak látta szörnyűséges arcukat, mind kővé dermedt. Pallasz Athéné (bölcesség) és Hermész (gondolkodás, mozgás, beszéd) segítségével rájön, hogy a pajzsa tükörképében nézve megközelítheti Meduszát. Egy ötödikes gyerek most kapja meg a lelkébe ezt a képességet, hogy kívülről is rá tudjon tekinteni valamire, és azt meg tudja „fogalmazni”. Most kezd számára a környező világ tükörképe fogalomként megjelenni. Ez a gyakorlatban a házi feladaton keresztül érzékelhető, amikor az órán hallott, átélt, eljátszott történetet otthon meg kell fogalmazni, és beleírni az epochafüzetbe. A füzet teljes mértékben az ő munkájukat tükrözi. A saját gondolataik, érzéseik megfogalmazása örömteli kihívást jelent, és nagyon egyedi megoldások születnek. Nem véletlen, hiszen Medusza levágott fejéből Pegazus, a hófehér szárnyas paripa röppen fel, aki a fantázia és képzelőerő képviselője. Az ébredező intellektus szimbóluma az agytekervényekre hasonlító labirintus is, ahol Minotaurusz, a bikafejű szörny él. A bikafej az előző, az egyiptomi kultúrára utal. Ez a motívum nagyon gyakori a mitológia világában, hogy egy letűnt kor szimbólumai az új korszakban, mint a gonosz képvi-

selői vannak jelen.

A görög mitológia „hemzseg a véres jelenetekről”. Válogatott szépségek és borzalmak várják az idelátogatót. Enélkül nem is lehetne katarzisz (görög szó). A drámai történetekben az érzéseink feszülnek, mi is behelyezkedünk az együttérzés és elborzadás feszültségébe. A görög dráma lényege pedig az ebben való egyensúly megtalálása volt.

A 11 éves gyerekek nem elég hallani és olvasni ezekről a történetekről. Ezt a feszültséget az tudja feloldani, ha belebújhat az egyes szereplők bőrébe, másodpercek alatt a szőnyegből készített hajóban evez átszellemülten, vagy a másik hátán egyensúlyozva próbál trójai falóvá válni. Ez az ő katarzisa. Igazi lélekkel teli pillanatok ezek. Minden felnőtt megtisztelve érezheti magát, ha részese lesz ennek.

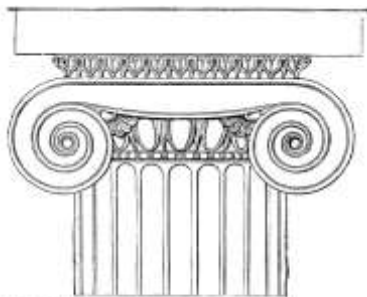
Görög örökség a Színházon kívül a Parlament és a Stadion is. Erről rögtön más hármasok analógiája születik meg bennünk:

Parlament – igazság – bölcsesség – szellem

Színház – szépség – művészet – lélek

Stadion – erő – sport, harc – test.

A görög Olimpia jelszava, az „igazság, erő, szépség”, utal arra, hogy itt nem egyszerűen a test edzéséről van szó, hanem a lélek műveléséről és a szellem csiszolásáról is. A görögök gimnasztikájának művészetébe a lelki és szellemi nevelés is beletartozott. Úgy tudták megmozgatni az ifjakat, hogy ez a mozgás harmóniában volt a „szellemi és fizikai kozmosz dinamikájával”. A Waldorf Olimpia ezt a görög képet szeretné továbbvinni, és a kamaszkor előtt a gyerekek lelkében felébreszteni, hogy legyen miből erőt gyűjteniük, ha nehézségeik támadnak. A fogalomalkotás képessége, a feszültségek katarziszban való kiélése és a mozgás harmóniája itt végre csodálatos módon egységbe kerül. Erre az aranykorra gondoljunk majd szeretettel, ha egy kamasz szemtelenkedik.

„... az isteni dicsőség letűnésének és felvirágzásának a tudata a görög tragédiában tükröződik, ahol az ember az istenek képmásaként áll előttünk, látjuk életét, törekvéseit és tragikus pusztulását. Ebben a tragikumban azonban egyszermind benne van az is, hogy az ember a maga szellemi erejével mégis győzedelmeskedhet.”

Rudolf Steiner

Kökénydi Nelli: Görög olimpia az 5. osztályban

A görögök együtt éltek isteneikkel. Templomot építettek, amivel fizikai testet adtak nekik. A görög ember még közösségben élt, nem az egyén volt a fontos, hanem a városállam. A sport az isteneknek nyújtott ajándék volt, a sportoló az izomzat papja. A béke feltétele volt az olimpiának.

Az ötödikes gyermek a mozgásában könnyedségre tesz szert. A koordinált, kiegyensúlyozott és harmonikus mozgás kulcsfontosságú ebben a fejlődési fázisban. Lelki fejlődésükre jellemző, hogy tovább erősödik az én és a világ megkülönböztetése.

Ez a fizikai serdülést megelőző utolsó év; a gyermekkor szíve. A gyermek erőteljesen él a vér folyamataiban, a szívdobogás és a lélegzés közti dinamikában. Szeretnek zabolátlanul szaladgálni, ám ugyanakkor keresik a ritmikus mozgás kimért fegyelmét is. Vágyanak a kihívásra. Ebben az életkorban nagyra értékelik a bátorságot és az óvatosságot is, a kockázatot és a körültekintést. Ilyenkor különösen fontos a mozgásban a ritmus. Legyen egyensúly a könnyűség és a nehézkedés, a képzelet és az intellektus, valamint az egyéni és csapat kihívások között. A gyermek öntevékenysége erősödik azzal, hogy a ritmusok gyors váltakozása közepette is képes a középpontot megtartani. Ez egy fontos átmeneti lépcsőfok a csapatjátékok bevezetése előtt.

Az ötödik évfolyam vezérmotívuma az ókori görög olimpiai ideál. Az igazság, a szépség és jóság ideálja kell, hogy áthassa a tevékenységeket, míg az öt klasszikus gyakorlat (futás, ugrás, birkózás, diszkosz és gerelyhajítás) az ősi, belső mozdulatokat tükrözi, melyek a morális nevelés alapját adják.

Felkészülés a versenyszámokra

A gyerekek majdnem annyira élvezik az edzéseket, mint magát a versenyt. A mai világban, amely lépten-nyomon tálcán kínálja az azonnal elérhető eredmények lehetőségeit, azt hiszem egészséges dolog, ha valaki örömet leli a felkészülésben.

Fontos, hogy a gyerekek hónapokon keresztül, heti két-három alkalommal egy-egy órát gyakoroljanak, így mind-egyik számba beletanulnak.

Egy-két nappal az olimpia előtt a frissen alakult városállamok csapatai edzéseket tartanak. Az atléták, saját csapatukban, a csapatvezetővel együtt minden pályát bejárnak.

Maraton

Ez egy másfél kilométeres, amolyan mezei futás. A versenyen minden atléta magával visz egy tekercset is. Nyolcszáz méterrel kezdjük az edzést, fokozatosan növelve a távot.

Futás közben az atléta tartsa testét függőlegesen, mozgása legyen könnyed. Lehet, hogy ez egyszerűen hangzik, de nagyon nehéz úgy futni, hogy

abban erő és könnyedség együtt legyen, különösen akkor, ha fáradt az ember!

Az olimpia napján a maraton első és utolsó körét a pálya körül futják.

Botkerülés

A táv száz méter: ötven méter a póznáig, majd azt megkerülve ötven méter vissza a célvonalhoz. Tükrözi a görögök kevésbé célorientált szemléletét a futással kapcsolatban: nemcsak valami felé, hanem valamitől távolodva is futunk.

Váltófutás

Általában utoljára kerül sorra, mivel ez az egyik legizgalmasabb versenyszám. Az atlétáknak be kell gyakorolniuk, hogy futás közben adják-vegyék át a váltóbotot (tekercset). Ez lehetővé teszi, hogy úgynevezett repülő rajttal induljanak.

Magasugrás

Két fajtája van: a gátugrás és az ollózás. A gátugráshoz szemből futunk neki a kötélnek, és úgy ugorjuk át, ahogy a gátfutók a gátat. A lényeges különbség a gátugrás és az ollózás között a nekifutásban van. Itt egy képzeletbeli nagy ív mentén futunk, oldalról közelítve a kötélhez. Elugráskor az első láb átlendül, a másik ollózó mozdulattal rögtön követi.

Távolugrás

Egyre gyorsuló lendületes futás után egy meghatározott helyen, egy lábról elrugaszkodva olyan messzire ugrunk, ahogy csak tudunk. Rövid

repülés után lehetőleg két lábra érkezünk a homokba.

Birkózás

A karok mellmagasságban összekapaszkodva kört, „varázsgyűrűt” alkotnak. Az ilyen birkózásnak az a titka, hogy a gyűrű kerekességét amennyire csak lehet, megtartsuk. Az atléták nem vehetik igénybe a toláshoz a fejüket vagy a vállukat, ez megtörné a kört. Minden munkát a láb végez. A birkózás jó

alkalmat ad arra, hogy megtanítsuk a gyerekeknek, hogyan használják ki a testük súlyát és erejét, s hogyan őrizték meg közben a fej függetlenségét.

Diszkoszvetés

A diszkoszvetés azzal kezdődik, hogy a diszkoszt felmutatva felajánljuk az isteneknek. A diszkoszt megfoglaljuk, és a karunkat hátra lendítve nagy lendületet veszünk és eldobjuk. A cél az, hogy a diszkosz olyan szépen repüljön, hogy az istenek el tudják olvasni a ráírt üzenetet.

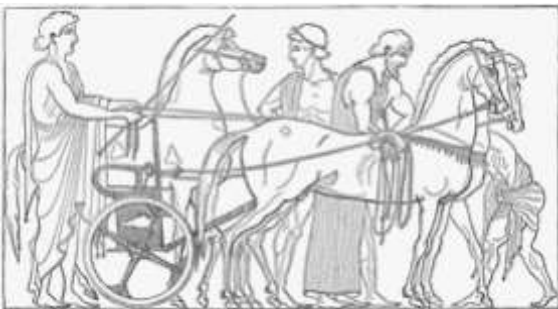

Gerelyhajítás

A gerelyhajítás nagy fegyelmet igényel. A gerelyt a helyes fogás után szép ívben a testünk mellé emeljük. Kicsit oldalra fordulva, feszült figyelemmel várjuk a „Dobás!” vezényszót. A gerely hegye felfelé néz, a másik karunkkal megmutatjuk a szivárvány ívét, amin a gerely repülni fog. A cél az, hogy minél szebb ívben, minél messzebbre repüljön a gerely.

Saját tapasztalataim

Négy éve készítek fel gyermekeket az olimpiára és mondhatom, ez mindig a legnagyobb élmény az ötödikeseknek. Az év elején még mindenki nagyon fél, hogy nem tud majd megfelelni, és néhányan már azt tervezgetik, hogy megbetegednek addigra, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy az olimpia napjára mindenki megteszi a tőle telhetőt. Nagy fordulatot jelent a hozzáállásukban, amikor történelemből a görögökről tanulnak és ezzel az olimpiáról is kapnak egy érzületet. Tanulnak a spártai nevelésről, és minden városállamhoz, ami az olimpián megjelenik majd, lesz egy képük, hogyan éltek ott az emberek.

Számomra hihetetlen volt látni négy évvel ezelőtt, hogy mennyire megtörténik bennük ez az esemény. Edzőként az edzőnapokon mind a 300 gyermekkel találkoztam és mindegyikben ott élt a büszkeség és az akarás, hogy minél jobb legyen. Szombaton reggel a maguk készíttette fehér ruhába öltözött elszánt atléták, akik mind készen állnak, hogy megmutassák, hogyan készültek fel az elmúlt évben erre a napra.

Érdekes megfigyelni a különböző osztályokat a felkészülés ideje alatt. Nagyon érezhető az ilyen versenyszerű helyzetekben a közösség empatikus készsége. Az öröm és a csalódottság egyaránt megjelennek az órán. Van, aki gyengébben teljesít és van, aki mindig túltesz magán, de a fontos, hogy - és erre próbálom őket megtanítani - a saját teljesítményüket és fejlődésüket tartsák szem előtt.

Még nem találkoztam olyan hatodik osztállyal, ahol ne vágytak volna újra olimpiára menni. Még sok évig emlegetik az ott szerzett élményeket, barátokat.

Mincsik István: A kertművelés tantárgy szerepe és a mezőgazdasági gyakorlat jelentősége a Waldorf iskolában

A Waldorf iskolák egyik alapvető célja, hogy a felnövekvő embernek minél teljesebb képet nyújtson az őt körülvevő világról. Többek között ennek következtében lesz módja, lehetősége megtalálni a saját útját a felnőtté váláskor. A Waldorf pedagógiában a különböző tantárgyak alapvetően nincsenek éles határokkal elválasztva egymástól, de egy bizonyos életkortól már, még inkább szükség van az összefüggések megmutatására.

Természetesen az ok és okozati kapcsolatokat első lépésként nem a gondolatok elvont szintjén élük meg a gyerekek, hanem tapasztalati úton. Ennek a folyamatnak az egyik segítője az addig tanult tantárgyak ismeretét, tapasztalát magába foglaló Kertművelés, mely szerencsés esetben a hatodik osztályban jelenik meg először heti rendszerességgel, mint önálló „tudomány”, és tart egészen a kilencedik osztályig. Az alábbiakban néhány példán keresztül bemutatom, hogy milyen módon tudja ez a tárgy kiteljesíteni a többit, és alkalmazni az addigi ismereteket.

A természettudományok közül az állat- és növénytan által már az élőlény és környezete közötti kapcsolat jelentőségét – ha nem is teljesen tudatosan - látják, s ebben az évben - 6. o. - hozzájön még az ásványtan „élettelen” világa.

A kerten keresztül megtapasztaljuk, hogy ez a hármasság miként kapcsoló-

dik össze a bennünket körülvevő világban, hiszen a kerti növények és az ott élő állatok együttélését rendszeresen megfigyeljük. Az ásványtani ismeretek pedig jól jönnek a talajtani tanulmányoknál a hetedikben. Ezek az összefüggések tovább erősödnek, amikor hetedikben és nyolcadikban az ember biológiáját tanulják. Különösen a táplálkozás és az életmód - egészség viszonylatában. Megismerjük ugyanis az egyes növények táplálkozási jelentőségét, sőt a gyógynövényeken keresztül a tudatos és felelős életforma kialakítását is segítjük. Az egyes kultúrnövények megismerésekor megtudják a gyerekek, hogy az a növény honnan származik és mi a története. Hetedikben és nyolcadikban jól ki lehet egészíteni a földrajz epochát, hiszen a távoli földrészekről igen sok növény került Európába.

A történelem is visszaköszön, hiszen az ókori kultúrákról, a középkorról tanulnak jól kiegészíthetők az akkori művelési módok megismerésével. Természetesen az időjárás elemeit, és hatásukat is megismerik – ekkor még leginkább a saját bőrükön – majd szerencsés esetben „tudományos” megvilágításban, a nyolcadikos fizikában *meteorológia* címen. Nincs olyan epocha, melynek témáját ne lehetne ezen a tárgyon keresztül is megvizsgálni, kibővíteni. Ez csak néhány kiragadott példa azon sok lehetőség közül, melyekben a Kertművelés

tantárgy betölti az integráló szerepét.

Az előbb említett, úgymond elméleti ismeretek jól kiegészülnek azokkal a tapasztalatokkal, melyeket a kerti munkák során szereznek a gyerekek. A kertünk egy fizikai valóság, nem egy elvont fogalom. Ott süt a Nap, vagy esik az eső, hideg vagy éppen tikkasztó meleg van. De ettől függetlenül ott a feladat és felelősség annak végrehajtásában. A növények élő „dolgozók”, várják, sőt elvárják a gondoskodást. Tehát mindenképpen végeznünk kell a dolgunkat, ami sokszor nem könnyű. Ennek megtapasztalása azt hiszem magáért beszél, hogy milyen emberformáló hatása is van ezen tevékenységünknek.

Mikor már - ideális esetben tehát négy éven keresztül – mind elméletben, és tapasztalatban eljutott a fiatal egy olyan szintre, hogy képes a földművelés, a mezőgazdaság összefüggéseit tudatosan is szemlélni, meglátni az ember felelősségét az őt körülvevő világért és tevékenységének hatását átlátja, elérkezett az idő, hogy az ebbéli tanulmányait egy olyan tapasztalatszerzéssel zárjuk le, mely mintegy összefoglalása mindannak, amit addig tanult. Ez pedig egy kéthetes mezőgazdasági gyakorlatot jelent a

kilencedik osztály végén.

Fiataljaink ilyenkor már tizenöt-tizenhat évesek, s bár az „átalakítás miatt zárva” táblát még javában a magasban tartják, az érdeklődésüket azonban annál inkább a külvilág felé kell fordítanunk. (Ennek a gondolatmenetnek a kifejtése és indoka megtalálható Rudolf Steiner: *Emberismereten alapuló nevelés és oktatás c. könyvének, A serdülőkori nevelési kérdései a tanítás művészeti szemléletű alakításáról* szülő fejezetében.) A nagy összefüggéseket, melyek áthatják a világot, a természeti és gazdasági környezetet, melyek meghatározzák mindennapjainkat, sehol sem lehet olyan jól megtapasztalni, mint egy teljes körűen működő, lehetőleg

bio (legjobb esetben biodinamikus) gazdaságban.

Hogy miért is fontos egy teljes körű biogazdasági tapasztalat? Nos, ott van leginkább módja egy fiatalembernek megtapasztalni azokat az összefüggéseket élesben, amelyekről eddig tanult. Hiszen egy jól működő biodinamikus gazdaságban a növénytermesztés mellett megfelelő méretű állattenyésztés is folyik. Sőt a megtermelt alapanyagok feldolgozása és értékesítése is megtalálható. Lehet beszélgetni a gazdával a

mindennapok feladatairól, gazdaságának létrejöttéről, művelési ágazatairól, az ott dolgozó emberekről. Látni lehet a feldolgozást és értékesítést, a jövedelmzőségi viszonyokat, és a gazdaság jövőképét. Az élet folyamatába egy ilyen bepillantás kihat az ember egész életére, miként majd tizenegyedikben a szociális, vagy tizenkettedikben az ipari gyakorlat.

Természetesen elsősorban nem beszélgetni megyünk oda két hétre, hanem részt venni az aktuális feladatokban. Legideálisabb esetben, ott is lakhatnak, hiszen így még jobban részesei lehetnek a gazdálkodók mindennapjainak. Bizony nem egyszerű próba a kinttartásban, akaraterőben az, hogy az ottani élet és munkaritmust felvegyék a tanulók! Nem is mindenkinek sikerül ez, hiszen a rendszeres munkakezdés, a néha monoton, de ritmusos munka, az időjárásnak való kiszolgáltatottság, a fizikai munka nehézsége néhány fiatalunknak olyan nagy kihívás, hogy nem képes maradéktalanul eleget tenni a feladatnak.

Azonban a többségnek ezek a tapasztalatok - bár nagyon el tudnak fáradni – végül is örömet és megelégedettséget adtak. Magam is tapasztaltam, hogy egyes diákjaim a hatórás, szinte folyamatos munka után, elégedetten néztek végig az általuk elkészített ágyásokon.

Ebben az évben a gyakorlat szervezése több szálon futott. Voltak olyan gyerekek – és ez nem kis büszkeséggel töltött el – aki az általam elmondott

feltételeknek megfelelő gazdaságot maguk keresték meg. Több ilyen tanuló is akadt! Volt, aki rokoni körben (Napkoron 6 leány), volt aki a hobbi-jával összefüggésben talált fogadó gazdát. Egyik tanítványom még egy ausztriai utat is össze tudott hozni egy ottani gazdánál, s az egész szervezést egyedül oldotta meg!

Én is ismeretségi körömben néztem először körül, majd egy kiadványon keresztül személyesen kerestem fel néhány kiemelten biotermesztést folytató gazdát. Közülük a galgahévízi Ökofarmon Varga Géza és a hortobágyi Virágoskúton Rózsa Péter fogadott diákokat. Ide, az utóbbi helyre kísértem el öt fiatalot, akik derekasan helytálltak a feladatokban.

Ezen kívül hatan dolgoztak az iskolakertben, négyen Matthew Hayes és egy tanuló Zöld Edit kertészetében. Két leány egy gödöllői lovardában talált helyet magának.

Összességében úgy érzem a gyakorlat betöltötte feladatát, és sok tapasztalatot adott nekem is a következő években esedékesek megszervezéséhez. Terveim szerint ez már a többi gyakorlathoz hasonlóan a tantervünk szerves része lesz. Természetesen az iskolakertet is tovább fejlesztjük, de ez már egy másik történet.

Köszönet minden lelkes diákomnak és segítő szülőnek a gyakorlat sikeres lebonyolításáért!

Csapó Tamás: Szociális gyakorlat a 11. osztályban

Két héten keresztül (április 19-től május 3-ig) intézetekben, otthonokban és iskolákban dolgoztak a 11. osztályos diákok. Ez lehetőséget teremtett arra, hogy megismerkedjenek olyanokkal, akik sokkal kiszolgáltatottabb helyzetben vannak, mint ők. Azt is megtapasztalhatták, hogy az egyén képes egy kis fénysugarat vinni egy másik ember életének szomorúságába, bár gyakran a helyzet fordított, és azok tudnak valójában többet nyújtani, akik elfogadják a segítséget. A szociális empátia egy új szintjét lehet ezáltal kifejleszteni. Az egyik legfontosabb dolog, amit egy ilyen munka során megtanulhattak, a tolerancia, mind mások gyengesége és esendősége iránt, mind saját határaik megtapasztalásában. Ezek a tapasztalatok hosszú távú fejlődési lehetőségeket rejtenek magukban.

A szociális gyakorlat beszámolójára május 10-én került sor. Itt a fiatalok elmondták, hogy mit csináltak a gyakorlat ideje alatt, betekintheztünk az intézmények hétköznapijaiba. Nagyon igényes és szép naplók készültek a két hétről, folyamatban van ezek digitalizálása, a munkákat nálam lehet megtekinteni.

Az elkövetkezendő sorokban két fiatal rövid összefoglalóját olvashatjuk a szociális gyakorlatról.

Ursinus Nathanie:

Két hét a vakok intézetében

Nagy elszántsággal és lelkesedéssel kezdtem neki a szociális munkának a vakok intézetében. Nagyon izgalmasnak találtam a témát. Terveket szőttem, mit és hogyan fogok segíteni, felidéztem eddigi ismereteimet- főleg filmekből, másoktól hallott történetekből. Hetekkel előtte már sokat beszélgettünk arról, milyen lehet a vakok élete, mennyiben más mint a miénk, mi mindenre hat ki a látás hiánya és ez milyen nehézségeket okozhat; illetve milyen más érzék alakulhat ki, finomodhat ki bennük.

Nyitott voltam és vártam a csodát.

A két hét alatt sajnos kevés alkalmam adódott a kreatív segítségre, és ez végig nyomasztott. Szerettem volna hasznukra lenni, színesíteni, gazdagítani világukat. Minden nap reménykedtem, hogy talán majd ma! De nem nagyon engedtek érvényesülni, illetve hát a gondozóknak sem volt túl sok dolguk. Mikor az ebédkiosztásban, vagy bármi másban szerettem volna segíteni, leintettek, hogy csak az arra kijelölteknek szabad! Így hát maradtak a beszélgetések, felolvasások, virágsimogatás...

A csoda tehát elmaradt, helyette azonban gazdagabb lettem egy tapasztalattal. Rájöttem, hogy az otthonban lakóknak másvalami hiányzik. Családi kapcsolatok, szeretet, állandó jelenlét.

Egy két hétre beugró középiskolás lányt nem is nagyon akarták, hogy közel kerüljön hozzájuk. Kedvesek voltak, de befogadóak nem. Megértem őket. Csak maradt bennem valami ki nem futott tenni akarás, tehetetlenség érzés. Sokkal inkább segíteni szerettem volna, nem csak „tanulmányúton” lenni. Talán lesz még alkalmam rá az életben...

Maga az intézet kultúrált, dolgozóival jó viszonyt alakítottunk ki. A környezet tiszta, rendes, és várakozáson felül jobb volt mint gondoltam. Örülök, hogy már nálunk is kultúráltan élhetnek a vakok.

Amivel még gazdagabb lettem ez alatt a két hét alatt az az a tapasztalat, hogy nem elég a magunk elképzelése szerint mindenáron jót akarni tenni a rászorulókkal, előbb gondosan tanulmányozni kell, mi NEKIK a jó? Túl könnyen hisszük azt, hogy tudjuk. A legfontosabb viszont számukra is ugyanaz, ami mindannyiunknak: szeretve lenni és szeretni. Ha ez nincs, nincs motiváció, nincs életkedv.

Gyarmoczkai Péter:

Szociális gyakorlat az utcafronton

Budapesten a Baptista Szeretetszolgálatnál töltöttem kéthetes szociális gy-

akorlatomat. Ezt a gyakorlatot a várható mozgalmassága és érdekessége miatt választottam. A vezetőt egy nagyon nyitott, türelmes, nyugodt és elhivatott fiatalembernek ismertem meg, aki mindenkinek segített, amiben tudott. Valaha ő is fogyasztott kábítószert, de egy alkalommal barátja megmutatta a valóságot neki a pályaudvar mögött. Ekkor döntött úgy, hogy leáll.

Már a második nap reggel megpakolva konzervekkel indultam ételosztó portyámra.

A metró környékén fellelhető hajléktalanoknak osztottam szét a

konzerveket. Volt aki örült, volt aki közbömbösen és volt olyan, aki követelőzve honorálta segítségemet, kávét követelve.

A gyakorlat alatt megismerkedtem a központban lévő bentlakásos hajléktalanokkal és drogosokkal. Meséltek életükről, sorsukról és terveikről. Ez egy lépcsőzetes és fokozatos program, amit teljesíteniük kell. Ha alkoholt fogyasztanak, lopnak, vagy más tiltott dolgot szegnek meg, akkor távozniuk kell az otthonból. Az otthonban jól ellátott körülmények között (étel, üdítő, kávé, ruha, mosószer, rádió, stb.) szinte gondtalanul van módjuk a lakóknak végiggondolni eddigi életüket, döntéseiket, és elképzelni, hogy mit is szeretnének a jövőben tenni az életükkel. Ebben

minden segítséget megadnak az ott dolgozó emberek. Itt családias körülmények között, nyugodtan és jókedvűen élnek.

Van aki már dolgozik, és volt olyan, aki sikeresen egy albérletbe távozott. A drogfogyasztók gyógyszeres kezelést kapnak, ami helyettesíti és megszünteti a szer kínzó mellékhatásait, amit csökkentenek addig, míg a személy teljesen le nem áll.

Voltam a VIII. kerületben, egy nagyon lehangoló nagy létszámú „állami” tömegszállón is. Az emberek ülnek, fekszenek, magukba fordulva várják a csodát reménytelenül.

Ekkor jöttem rá, hogy a kőbányai otthon mennyivel pozitívabb, családiasabb, emberibb körülményeket nyújt. Egyik nap egy heroinfüggő férfit kerestünk a krízisautóval különböző ügyeit

intézni. Rábukkanása után alkalmam volt hallani őszinte történetét. Csodálkoztam azon, hogy mennyire ismeri a helyzetét, szégyellte, hogy bűdös, és hogy milyen élete van. Sokat panaszkodott, azt mondta, teljesen elállatiasodott. Megdöbbenő történetnek és sorsnak lehettem fül és szemtanúja. Választékosan beszélt, felmerült bennem a kérdés, vajon mit keres az utcán?

A drog hozta magával az utcát, pénzért képesek mindenre a más életérzést keltő heroinért, ami csak halált ígér.

Mindezek a mély benyomások eltüntették a homályt a szememről, amelyen keresztül szemléltem eddig a hajléktalánokat és a világot. Felvettem egy szemüveget, amivel végre láthattam, és láttam az igazságokat, sorsokat és azt a halvány lepellel letakart világot, amit a hétköznapi ember nem láthat.

Ember vagyok

Itt, ebben a létben
ember vagyok
földi sarj,
nem vagyok tétlen.
Ember vagyok,
ide marj!

*Prutek Anita
(2004-ben érettségizett
diákunk)*

Richter Beatrice: A történet, amelynek nincs vége...

Szeptembertől egyik gimnazista osztályunk szárnyakat bont, elindul a nagyvilágba és egy újabb kis közösség lépi át a középiskola küszöbét. Nyolc év gyümölcse érett be. Az itt következő cikkben egy osztálytanító visszaemlékezését olvashatjátok.

1998. szeptember – az ember soha nincs készen a feladatra. Kérdések tömege zúg a fejedben, a szívedben, és a fejedben, semmi sem fekete vagy fehér, a válaszok nem egyértelműek.

Már ötödikes, hatodikos koromban azt éreztem, hogy én tanítani fogok, magyartanár szerettem volna lenni – akkor. Sok mellékutca, majd a tanítóképző, aztán kis külföld és elkezdődik a tanítás. Kinek a tanítása? Mi a feladatok az életben? – bár nem fejtettem meg a nagy titkot, de úgy érzem önmagam nevelése a legnagyobb cél. A klasszikus magyartanárnak talán nem kötelezően az iskola a küzdőtere, a waldorf-tanár ebben szerencsésebb. Kiválasztott – és ezen nem a felsőbbrendűséget érzem, hanem a kínok megélését, a hitelesség jelenlétét, az odaadást.

A magamfajta ember szeret halogatni. Angoltanár voltam. Figyeltem az osztálytanítók munkáját, elérhetetlen magasságban, nagy jelenléttel, valami megfoghatatlan, kimondhatatlan szépség részesei.

Indul az első osztály, nincs osztálytanító. Ma már ködös múltba vész az ilyen jellegű izgalom, általában az osz-

tálytanító várja az osztályát, és nem a gyerekek esedeznek tanítóért. Megkeresnek egy kérdéssel: „elvállalnád-e?”, az még nem felkérés, csak amolyan puhatolózás, mégis megtisztelő, hogy rám is gondoltak.

Nem vagyok még készen erre a komoly munkára, ez az első érzés, mely sokszor visszatér, változó intenzitással az évek során. Persze, hogy tudnád eldönteni, hogy mire nem érzed magad eléggé felkészültnek, ezt talán a nyolcadik év végén érted valamennyire.

Így hát jön a bizalom: a barátaim, a konferencia, a szülők és a magam részéről.

A gyerekekben nincs ilyen kérdés, nincs efféle gondolkodás, nincs hezitálás, ők teljes nyitottsággal és odaadással rábízják magukat az osztály élén álló felnőttre. Micsoda felelősség, ugye? Számomra az megnyugtató, hogy az antropozófus szemlélet szerint ez egy sorsszerű találkozás: a gyerekekkel, a szülőkkel és a tanártársaimmal egyaránt.

Ez életfeladat, ez segítség minden nehéz pillanatban, mert más a minősége, az íze minden problémának, konfliktusnak. Szóval nagyon nehéz döntés volt, elvállaltam egy osztályt. Következett egy utolsó pillanatban való látogatás az óvodában, Orth Magdinál, Dobos Balázs fogad az előtérben, csónakot farag. Rám veti pillantását, nagy szemek, rövid haj, nagyon őszinte arc,

csodálkozó tekintet, bölcsesség, hosszú végtagok, dolgoz kezek. És beszél arról, amit éppen csinál. Teljesen elbűvöl és a félelmeim is elillannak. Szép napot töltök itt, megnézem a gyerekek rajzait, festményeit, kézimunkáit, figyelem a mozgásukat és próbálom befogadni a gyermek lényét – lehetetlen vállalkozás egy délelőttre. Később még nagyon sokat beszélgetünk az óvónénikkel az iskolába készülőkéről.

Naponta konzultálok Miklóssal, hisz ő jár előttem, ő a példakép, hol megnyugtat, hol bátorít, hol beszámol az első évben folyó munkáról, hogy ezzel segítsen a tervezésben. Teljes elragadtatással és intenzitással van jelen az osztályában, minden vidám, játékos, és szépséges pillanatok is előfordulnak bőven.

Az égiek vigyáztak rám, így nem harminc, csak 15 gyereket bíztak rám. Megpróbálom felsorolni a neveket: Boros Luca, Both Eszter, Dobos Balázs, Diószegi András, Farkas Boglárka, Gecse Júlia, Hetési-Bakó Dominik, Jóföldi Balázs, Kovács Réka, Langer Ágnes, Majoros Dávid, Marton Lili, Mátyás Boglárka, Nagy Ramon, Rác Melinda.

Ők állnak az udvaron ünneplőben, megilletődve, egy új ösvényen az első lépést ma teszik meg. Évnyitó, szólítom őket, körém-mögém állnak, jelképesen egy osztály lettünk, hisz ez a hivatalos ceremónia, de a forma még nincs kész. Újra ez a „készség” bukkan elő.

Átbújunk a virág-emberkapun, és dalok kísérnek az épületig, melyben sokan tizenhárom évet töltenek majd. A waldorf óvodában „végzetek” még ennél is többet járnak ezen az úton.

A terem gyönyörű, a szorgos szülői kezek munkája nyomán megújultak a padok, kész a tábla, van kispad, hisz egy elsős csak így éri el a táblát – tiszta minden és ünnepélyes. Új házba, új terembe költözünk és új testet kapunk hét éves kor körül. A gyermek készen áll a tanításra, olyan erők birtokosa, melyek e folyamat táplálói, kezdődhet a munka, a kaland, a közös utazás. Az osztályban táblarajz, a magam írta mesével ajándékozom meg őket. Így építetek hidat lélektől lélekig. Az első találkozás csodaszép, jöhet a következő próba, másnap kirándulni megyünk. Egyik „kedvencem”, Balázs följajnlja, hogy mesét mond nekünk, amíg tízóraizunk. Hozzáfog és harminc percen át szövi a mese fonalát, gördülékenyen, szép szavakkal mintha csak erre készült volna minden eddig végighallgatott, illetve elmondott történetével – lenyűgözött. A többiek nyugtázzák, vége a szép mesének, lehet labdázni, fogócskázni.

Mire emlékszem még az első osztályból? Lili gyönyörű ruhákban jelent meg egész évben, Luca fantasztikus szorgalommal kötötte reggelente a furulyákat (persze mások is!). Both Eszter csak Balázs szemét látta, a ritmikus részben is nehezen lehetett ebből kihozni. Réka szégyenlős volt, de

mindenben ügyes. Balázs sokat veszedkedett velem, mert igazságtalannak érezte, hogy mindig én mondom meg mi a tennivaló. Dominik órákat töltött elmélyülten a homokozóban. András extrém sportokat űzött, félelmetes fára mászó volt, és sokat mesélt nekünk. Juli gyönyörűen dolgozott mindig, és angyal volt. Bogi kereste a középutat a vadóc fiússág és a finom kislánylét között. Ágnes komolyan, szófogadóan dolgozott és sokszor elfáradt. Melinda attól félt, hogy viizes lesz a cipője, de száraz talajon ide-oda röp-ködött, sok tanárunkkal társalgást kezdeményezve. Bogi rengeteget mosolygott, jószívú volt és segítőkész. Dani mindig botot hordott magánál, melyen ritkán lebegett fehér zászló. Ramon rengeteget mesélt a hétvégéiről, és nagyon ügyesen számolt. Zsolt év közben került hozzánk és nagyon hangosan kommunikált.

Minden nappal jobban megismertük egymást, megtanultuk az összes nagybetűt, írtunk, olvastunk, számoltunk, ugráltunk, verseltünk és énekeltünk, tapsoltunk és dobantottunk – rengeteget – furulyáztunk, festettünk, kötöttünk, euritmiaztunk. Kirándultunk, Gyöngyös környékén, életem legjelesebb szélviharát éltem át. Év végén bemutattuk Sün Balázst és a Negyvennégy picit a szülőknek és a többi

osztálynak, nagy sikerrel. Bátorságpróbát vívtunk Mihály napra. Emlékszem, Ramon az apukájával érkezett és a parkban végig fogta a kezem, meleg volt és finom az érintése, nem mozdult el mellőlem és bekukucskált ezzel a délutánnal a szívembe. Az adventi-kert az egyik legnagyobb csoda a waldorf iskolában, januártól lehetett érezni, hogy valami megváltozott az osztályban és másképp létezünk együtt. A „nagykönyvek” szerint hamarabb kell megtörténnie, de én év végén éreztem, hogy egy igazi osztállyá lettünk.

Voltak nagyon szép napok és gyönyörű történések, csodák és meglepetések, mégis nehéz volt nekem az első osztály; úgy éreztem, az iskolán kívül „éppenhogy”

élek (ez így természetes, olvastam később), tanulnom kellett a tanítást, a ritmust, a szülőkkel való munkát. A szülőknek nagyon hálás vagyok mindeért, amit kaptam tőlük, életem egyik legnehezebb pillanataért is, amelyet segítségükkel alakítottam át magamban.

Az angolórát nagyon kedvelte az osztály, a zenében viszont – amit én elég hosszan gyakoroltam otthon, ők pillanatok alatt megtanulták –, ügyetlennek éreztem magam.

Így, második osztályban énektanárunk lett, és bár én a zenélésben tehet-

ségtelen vagyok, de a zene szeretete élő bennem, talán ezt át tudtam adni az osztálynak, mert ma is fantasztikus élményekkel lepnek meg ezen a téren. Külön köszönet minden zenetanárnak!

Másodikban megtanultuk a nyomtatott kisbetűket, lett „gyönyörű füzetünk”, amelybe csak nagyon szép betűket lehetett írni, rengeteget számoltunk és ugróköteleztünk. Olyan kedvvel csinálták mindezt, hogy hatalmas erőt adtak a másnapi készüléshez, tervekhez. Óriási labdahálókát horgoltunk és megtanultuk, majd előadtuk Szent Ferenc darabunkat, melyet kaptam és kicsit átgyúrtam. Megérkezett hozzánk Krisztián – alias Gingi – aki nagyon gyorsan megtalálta a helyét az osztályban. Valahová elmentünk kirándulni is, ezt egyetlen évben sem hagytuk ki. Köszönöm a szülőknek azt a rengeteg munkát, amit az ünnepek és kirándulások alkalmával nyújtottak, adtak nekünk.

Harmadik osztályban jöttek a mestersegek: agyagozás, kertgondozás, búzaültetés, a szentendrei skanzenben bőrzés, kovácsoltunk, ijáskodtunk, babát, terítőt nemezeltünk.

Mindegyik baba gyönyörű lett, és mindegyik valahogy nagyon hasonlított a készítőjére. Megdöbbenő élmény volt látni e „műveket”.

Ekkoriban jött hozzánk Dorka és Adri. A teremtéstörténet füzetekre ma is emlékszem. Szépségesek lettek, szín-darabunk Noé bárkája volt, melyben már Judit néniel dolgoztunk.

Negyedik osztályban éreztem először, hogy meg kell küzdenem az anyaggal, az Eddát nekem is meg kellett szeretnem. Mit is üzen a mai korban? Miért kellene ezek a rémtörténetek a gyerekeknek? Hogyan éreztessem a szépséget, nehogy véletlenül „küzdésszagú” legyen az átadás? – tettem fel magamnak sorban a kérdéseket.

A waldorf pedagógia fantasztikus abban, hogy nagyon pontosan leírja, melyik korosztálynak mi ajánlott, ami segíti, erősíti, a gyereket fejlődésében. Ekkor jöttek a törtek, merthogy egy negyedikesben is a világ széttöredezik, minden darabokra hull. Ekkor van kézimunkaórán keresztszemes hímzés, mely az én-érzést erősíti és mozgásban is sok a keresztesítés. Nagyon jó figyelemmel követni, ahogy ezek az elolvasott tapasztalatok valósággá válnak az osztályban. Ez egy csoda a waldorf tanári munkában és az elbizonytalanodásnak induló, bátortalan felnőttek, aki tanár, jó kapaszkodó. És mégis teljes a szabadságod tanárként abban, hogyan tanítod meg az adott anyagot, hogyan nyújtod az osztály felé!

Negyedikben a Magas-Tátrába kirándultunk, feledhetetlen élmény volt. Előadásunk A csodaszarvas lett, amely átcsúszott az ötödik év elejére.

A szakirodalom szerint az ötödikes gyermek harmóniában él, csupa báj és szépség, mozgása is ezt az állapotot tükrözi. Én év közben elég ritkán éreztem harmóniát, de év vége felé szinte kézzel fogható lett ez a minőség. Ek-

kor van helye az olimpiának, amely nem maradhat ki egyetlen waldorf iskolás életéből sem. Megkönnyeztem a sérült gyerekek akarateréjét, tiszteltem, és csodáltam az összes maratoni futót, az egész osztály embertelen hőségben izzadt, dolgozott, próbálta egyre feszíteni fizikai teste, adottsága és akarateréje határait. Ebben a folyamatban mindenki katarzis részese volt, melynek legfőbb szereplője ő maga.

Az én drága osztályomat annyira megérintette ez az esemény, hogy hetedikben segítőként vetünk részt a debreceni olimpián, és azóta már országos hírnévre tettünk szert.

Odüsszeusz bolyongásait adtuk elő, szép előadás született az általam írt darabból.

A Kiskunsági Nemzeti Parkba kirándultunk, itt már azt éreztem, én is pihenhetek néha, például éjszaka is.

A hatodik osztályra néha szeretnék inkább nem emlékezni, de biztos vagyok benne, hogy ez is kellett ebbe a nyolc közös esztendőbe. Kezdtem tanulni a kamaszokkal való bánást, de nagyon sebezhető voltam. Állandó kedvetlenség, kritika, kemény vélemények tarkították a hétköznapjainkat, és nagyon nyomasztó volt az az érzés, hogy nem igazán jó a kapcsolatomban az

osztályommal. Ha még drámaibb megfogalmazást választanék, azt éreztem: én belehalok ebbe a tanévbe. A színdarabpróbák vége felé kezdett kisütni az életet adó Nap a felhők mögül. A Várászfuvolat adtuk elő, kiránduló lépteink pedig Jósavfő felé vezettek.

Abban a reményben, hogy a hetedik év jobb lesz, nagy erővel kezdtem e fontos évet. Igyekeztem dolgozni az önbecsülesem, és jobban megérteni a kamaszokat, próbáltam sokat gondolni rájuk, szeretettel, alázattal, és amennyit csak lehetett, beszélgetni velük. Persze ilyenkor a kamasz már nem vágyik a felnőtt társaságára, viszont egymással remekül értekeznek.

Negyedik osztályban több új gyerek érkezett közénk, ötödikben Ramontól váltunk meg, most pedig ketten mentek tovább, így ezt az évet kevesebb teherrel, de összeforrottabban kezdtük. Időközben huszonegyen lettünk és még mindig a lányok vannak többen.

Életem első epocháját is ekkor adtam át, a csillagászatot Miklósnak, majd egyre több szaktanár lépett az osztályba epochák alkalmával is, például a fizika, a kémia, a történelem tanításakor. Lehetett érezni, hogy a kamaszok tudásra, komoly kihívásra, nagy feladatokra vágnak és a hozzáértés, a tájéko-

zottság az, amit értékelnek a tanáraikban.

Királyrétre ruccantunk és beletörött a bicskánk a Postaládába, mely nyolcadik év elején került előadásra.

Sokan jöttek még hozzánk: Fanni szép fogalmazásaival lepett meg bennünket, Bettina nagyon jószívú volt, de a tanulásban nehezen találta a helyét. Akik maradtak is: Gréta szorgalmával, jó meglátásaival, Cynthia elfogadásával és segítőkészségével, Ármin csöndes lazaságával, Zsófi jókedvével és őszinte véleményével, Patrik hihetetlen humor-érzékelével, Encsi jó szívével és beszélgetéseivel, Máté érzékenységével és komoly férfiasságával, megbízhatóságával erősíti ma is csapatunkat. Bárki nem lenne itt, nagyon hiányozna e szép közösségből, mi így vagyunk egység.

Farka Bogi és Dobos Balázs, Péter nyomdokain írt egy pályázatot mely folyományaként eljutottunk 2005 őszén Révfülöpre. István is velünk jött és jól érezte magát közöttünk.

Nyolcadikban azt éreztem, hogy minden pillanatban rengeteg a tennivaló, nagyok sok mindent kell összehangolni, a fiatalok rengeteget dolgoznak az iskolában és iskolán kívül, és persze vannak olyanok is, akik lazítanak.

A szaktanárok szerint jó az osztállyal dolgozni, érdeklődők, jól lehet velük haladni és a tanárnak is élmény a közös munka.

A hospitálókkal is nagy szerencsénk volt, ötödikben Varga Kati, hetedikben, ill. nyolcadikban Tóth Eszter aján-

dékozott meg bennünket lényével, személyiségével. Eszterrel nagyon jó volt együttműködni, fantasztikus érzékkel nyúlt a kamaszokhoz és az irodalomhoz. Köszönjük, hogy itt járt!

Újabb meglepetést szerzett nekem az osztály: Bogi, Balázs és Gréta megszervezte a zsinórlabda bajnokságot és velük együtt mindenki sokat tett ezért a három napért. Tíz iskola jelent meg itt és minden a nyolcadik osztály szervezése, figyelme és akaratereje nyomán jött létre. Én nagyon jól éreztem magam a gitározó és nyüzsgő emberek között.

Az én osztályom alternatív módon bulizik: alig táncolnak, esznek, iszogatnak, szigorúan „alkohol-lenézők” és reggelig beszélgetnek. Ezt annyira fantasztikus látni, nagyon irigylem őket. Hisz még öt közös év vár rájuk. Négy gyerek érkezik az osztályba, és ketten mennek el.

Felejthetetlen élményeket, szép gimis éveket kívánok Mindannyiótoknak!

A bizonyítványverseimre kicsit büszke vagyok, eddig én költöttem őket, és ezt az osztály értékelte, ezzel zárnam e történetet, melynek ugye nincs vége. Hisz önmagam megismerése, önmagam nevelése, már a tanítványaimon is régóta látom, sosem fejeződik be – ez egy végtelen történet!

Hrncsjár Ágota: Betű böngészők beköszöntője

Az itt következő cikkben a szerkesztőség felkérésére iskolánk irodalmi szakköre mutatkozik be.

ket a legváltozatosabb műfajban, sőt... KÖZÖS regényt. Ezekon kívül???... biztos eszünkbe jut még sok minden!

Az alábbi címerben nevezett baráti társaság idén januárban alakult: a vers, a könyv, a betű (és persze egymás) barátaiként jöttünk össze (kezdetben az 5.-6. osztályból).

Mi történt eddig?

Már az első alkalommal „könyv hegyek” érkeztek, ajánlás, bemutatás, egy-egy élményszerű részlet felolvasása céljából (azóta hagyomány lett). És persze, rögtön a „mélyvíz”: rímfaragás, közös, kalandos utazás a képzelet szárnyán. A továbbiakban játék, kreatív írásgyakorlatok színezték napjainkat (pl. megszólaltattunk állatokat, növényeket és tárgyakat). Feltártuk misztikus, varázslatos regények titkát, melyek nyomán új „mitológiai” lényeket teremtettünk.

Máskor halandzsza verseket „fordítottunk” (és fordítva). Szóval csupa játék, fantázia és kihívás volt a B.B.B.T. eddigi története.

Tervek, ötletek a jövőre

Olvasni, olvasni, olvasni és persze, írni: iskolai irodalmi lapot, saját műve-

Körkérdés: miért jó olvasni?

- Mert átlépünk egy másik világba (Előd).

- Mert beleélheted magad izgalmas történetekbe, átélhetsz sokféle érzést. (Laura)

- Mert sokféle környezetet, szereplőt ismerhetünk meg a képzelet segítségével. (Bogi)

- Mert sokat tanulhatunk belőle. (P. Márton)

- Mert ha többször előveszed ugyanazt a könyvet, mindig új dolgokat vehetsz észre. (Márton, Előd)

Rímkóstolgotó (ugyanaz másként)

Meyer Laura: Természetben

Zöld erdőben jártam,
csobogó folyót láttam
hulló levelek közt álltam
magas hegyeket másztam

Márton Price: Kirándulás

Zöld erdőben ettem
csobogó folyó mellett
hulló levelek között
virágos mezőn futottam
magas hegyek alatt
fekete kövek fölött

Márton Előd: Szél

Zöld erdőben sétálok
csobogó folyó mellett haladok
hulló levelek között
virágos mezők fölött
magas hegyeken

Másról, másként

Szabó Dorottya: A gyertya

Reggel, mikor felébredtem,
Meggyújtották a fejem
Aztán, mikor eloltottak,
Tollat fogtak és tanultak
Közben jókat szórakoztak

„Vendégoldal”

Rác Melinda: Majd akkor...

Abban a percben
Minden kín enyhülni fog
Abban a percben
Veled álmodnak a szép angyalok
Abban a percben kezedet fogom talán
Abban a percben lépsz át a fény kapuján

Idő múltán
Nem fáj már semmi nekem
Idő múltán
Átlépek testemen
Idő múltán
Tudom ott vártok rám
Idő múltán
Utánunk jön a világ

Meyer Laura: Büszkeség és balítélet

„Általános elismert igazság, hogy a legényembernek, ha vagyonos, okvetlenül kell feleség.”

„Öt leányt kiházásítani – nem könnyű dolog. Mindezt szerény jövedelmből – még nehezebb. Ám még a többi vidéki angol nemesi család irigyelje is a vőket – mondhatni lehetetlen. Mrs Bennett pedig ezt akarja, görcsösen, erőszakosan. De mi van akkor, ha az öt leány némelyike nem férjfogásnak tekinti a szerelmet, hanem át akarja élni annak minden furcsa, szép és szomorú rezdülését? Ha egyszer csak valódi érzelem keveredik a praktikába? A 19. századi angol Íróhő hol éles szókimondással, hol finom iróniával, de mindvégig szelímesen, derűsen mutatja be nekünk a csábítás trükkjeit úgy 160 évvel ezelőttről. Ám e trükkök ma is érvényesek.”

Nagyobb korosztály számára ajánlom, nagyon jó könyv, és érdemes elolvasni; számos trükköt tanulhatunk férjfogásról!!! ☺

Vidákovich Réka (10. osztály): MA-ER vagy ERMA?

X. Y. a W. pártból megoldást talált a kettős állampolgárság kérdésére. A kettős állampolgárság helyett a két ország egyesítését javasolta. Tudatta, hogy ez kizárólag a kettős állampolgárságra megoldás, a magyar-román konfliktust ez nem oldja meg. (A magyarok nem

szeretik majd jobban a román vendégmunkásokat és a magyarokat sem fogják jobban megtúrni Erdélyben.) A javaslatot a parlament elfogadta és előterjesztette népszavazásra. Az az egymillió ember, aki elment a népszavazásra, a szavazóképes négymillióból 500.001-es többséggel elfogadta a javaslatot, de mivel a szavazók száma nem érte el a szavazóképesek 2/3-át, újabb szavazást írtak ki.

Azt, aki nem ment el szavazni, pénzbírsággal fenyegették. Ennek és az embereket nagyon szerető, a választási szabadságot támogató politikusok házról-

házra járásának köszönhetően mindenki szavazott, bár hárommillióan azt sem tudták, mire szavaznak igennel.

Így hát elkezdődhetek volna Erdélylyel a tárgyalások, de kitört a bundabotrány. 2-3 év elmúltával megtalálták az érintett politikusokat és bevitték őket kihallgatásra. Másnap már szabadok voltak és végre megkezdődhetek a tárgyalások. Az erdélyiek kapva-kaptak az ajánlaton, már úgy látszott meg egyeznek, de egyetlen kérdés vitás maradt. Egy óriási probléma, amit senki nem látott előre. A két ország önérzetéről volt szó. Nem tudták eldönteni, melyik országnév kezdő szótagja legyen elöl, hogy MAER vagy ERMA legyen az új ország neve. Azt a békéltető szándékú embert, aki az Egyesült Országok nevet ajánlotta, koponyaalapi

töréssel kórházba szállították. A háború azóta is tart.

Márton Price (6. osztály):
Könyvajánló

A Gyűrűk Ura számomra a legkedvesebb tündérmese. Tolkien képzelete szabadon kalandozik a könyv tartalmában – vagyis abban a képzelt időben, mikor a világ sorsát még nem az ember szabta meg, hanem az ősi erők. Abban az időben, amikor nálunk a várak, íjások, hadigépek voltak, de lovagok még nem. A Történet

úgy kezdődik, hogy a Szauron kibontakozó hatalma ellen megalkotják a „Jók” szövetségét, a Gyűrű Szövetségét. Erről szól az első kötet is. Ebbe a szövetségbe tartozik Legolas az ősi nyugat képviselője is, jóbarátja Gimli a törp, Glóin fia, Durin nemzetségéből. Négy hobbit, Pippin és Trufa a két örök bajkeverő, Samu, aki mindig hű Frodóhoz a gyűrűhordozóhoz. Valamint boromir Gondor szülöttje eljövendő helytartó. Fontos egyénisége még a szövetségnek Aragorn a kócsa Arathorn fia tündék befogadottja. És végül a szövetség vezetője Gandalf a Mágus. Így kezdik meg az utat, mely fásztó és erőt próbáló, de ha kettészakadva is, sikeresen állják a próbákat, hogy végül győzedelmeskedjenek a gonosz fölött.

Fülöp Béláné: Vendég voltam a Gödöllői Királyi Kastély Waldorf-estjén 2006. április 23-án, vasárnap

A meghívót jóval megelőzte unokáim felkészülési programja. Komoly munkát fektettek a fiatalok és a tanárok ebbe a szép, tavaszi koncertbe. Ajándékot adtak nekünk, élményeket, köztük a meglepetés erejével ható egzotikus, afrikai dalokat, ritmusokat. Víz Miklós volt az est házigazdája, aki gondosan, felkészülten, választékosan vezette a koncertet. Beszél a Gödöllői Waldorf Iskola és Gimnázium létéről, szemléletéről, arról a különleges iskolai világról, ahol a tanuló és a szülő egységet alkot, s így lesz reményeink szerint az itt eltöltött 13 év meghatározó, jelent, jövőt adó tartalmas, szép életszakasz. Ide kívánkozik az az idézet, amit ballagási szalagokon is föl-föltűnni látunk, s sok-sok éve a költővel együtt is reméltünk megvalósulni : „Ha élet zengi be az iskolát az élet is derűs iskola marad...” (Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

A Kastély nagytermében zengett a

dal, Bartóktól Bachig ívelt a gazdag zenei anyag. Az iskola kórusának előadása jól jelenítette meg az összhangot, a szépséget a dalban és persze magukat, a munkájukat megmutatni tudó és akáror szereplőket. Tanárok és tanítványok örvendeztettek meg a zene és az euritmia által nyújtott szépséges élményekkel. Volt akinek újat adott: varázslatot, s voltak akik boldogan fedezték fel: ez a szépség még mindig hallhatatlan.

A gyönyörű est lassan véget ért, a parkera néző ablakok mögött csillagos este lopakodott a csöndesedő Nagyterembe. Szép volt a baráti találkozásnak és művészi élmények ez a színvonalas egymásra találása, a hely varázsa és bizonyosság: lehet emberi értékeket felmutatni, zavartalanul örülni annak, ami szép. Köszönet a szervezésért, a lehetőségért! A remény bennünk él, hogy ezen első alkalomnak csak a sort kellett megnyitnia, lesz még szép folytatása a jövőben.

Az egér

Az egér egy társas lény,
És a családjában él.
Folyton rágszál, nem meglepő,
Mert a foga folyton-folyvást nő.
Sajtot szereti, gabonát megeszi
Rágszálnivalóval bendője teli
Barátja a pele, gondja sosincs vele.

Price Márton & Hayes Lukács

Farkas-Molnár Judit: Zeneházi beszámoló

A 2005/2006-os tanévben már 90 gyermekkel indult a Zeneház, ebből 44-en tanulnak hangszeren. Idén 5 hangszer közül választhattak az érdeklődők: furulya, fuvola, cselló, zongora, trombita. Ezt a kínálatot szeretnénk bővíteni szeptembertől hegedűvel és gitárral.

Két sikeres pályázatot tudhatunk magunk mögött, és most várjuk a harmadik eredményét. Ezeknek és a szülői befizetéseknek köszönhetően gyarapodott hangszerkészletünk: a második évünket 5 db csellóval, 5 db fuvolával, 2 db trombitával, 1 hordozható elektromos zongorával, 2 db fife-fal, néhány, az alapokhoz szükséges kottával tudjuk zárni.

Sok szép koncerten vehettünk részt: vendégünk volt a Sordino Brass rézfúvós együttes, akik hangszerbemutatóval és egy kis zenetörténettel fűszerezték előadásukat, tavasszal a Talamba ütős együttes koncertjére tudtuk elvinni gyerekeinket.

Iskolánkban az év folyamán 4 koncertet rendeztünk, ahol kamaracsoportjaink, egyéni hangszereseink, a középtagozat zenekara és kórusai szerepeltek. A legnagyobb eseményünk a kastélykoncert volt. Sikerének köszönhetően kaptunk felkérést Silye Imrétől, hogy Pesthidegkúton, a waldorf-gyerekek konfirmálásán szerepeljünk. Nagy Gábor pedig egy olyan üzletet kötött, hogy az ő munkájáért 2 db hegedűt és 1 db brácsát kap a Zeneház. Köszönjük!

A pedagógiai munka mellett folyamatosan dolgozunk a Zeneház további működésének lehetőségein. Hosszú távú célunk egy olyan Waldorf Zeneiskola/Képzés életre hívása, amely elfogadott lehet az állami zeneiskolák mellett úgy, hogy más módszerekkel, a waldorf-pedagógia értékeit, szemléletét, és az életkori sajátosságokat szem előtt tartva tanítjuk a gyermekeket. Célunk, hogy a zenét szerető, értő, közösségekben szívesen zenélő, egészséges gyermekeket neveljünk. Ez egy hosszú út, aminek első lépéseit tesszük éppen. Fontos számunkra, hogy olyan waldorf zenei képzést tudjunk megvalósítani, ami a gyerekek, iskola, szülők, zenetanárok számára is járható, kivitelezhető legyen. Ezért is hirdettük meg a Zeneházas szülői esteket, a szülőket is bevonva ebbe a gondolkodási, kihordási folyamatba. Ebben a munkában Antal Norbert is segített, a Tiszta Formák Alapítványtól. Kialakult egy kis csoport szülők és pedagógusok köréből, akik a Zeneház mögé álltak, és segítettek, segítik munkánkat. Így sok tevékenységbe tudunk belefogni: pl. szakirodalom fordítása, kiadó keresése, koncertek szervezése, pályázatírás, Zeneház formájának keresése. A közös gondolkodásból született meg következő lépésünk, a Hármas Tagozódás Alapítványral való együttműködés. Kovács Lászlóval, a kuratórium elnökével, és a kuratórium tagjaival, ill. a tanári konfe-

renciával elindult egy közös munka, aminek eredményeként augusztus 30-ig szeretnénk működőképessé tenni az alapítványt az új feladatok ellátására. Így terveink szerint a következő tanévben a szülői befizetéseket az alapítványon keresztül várjuk, (aminek 30 %-át a szülők visszaigényelhetik), a Zeneház önállóan pályázhat, és gyűjthet adományokat.

Fontosnak tartjuk a szakmai fejlődést, a minőség emelését. Sikerült felvennünk a kapcsolatot Felicia Birkenmeier-rel, aki Svájcban egy Szabad Waldorf Zeneiskolában tanít hegedűt, már 25 éve. Hatalmas tapasztalattal rendelkezik a waldorf hangszeres tanítás módszertanában, antropozófiai megközelítésében. Sikerült megnyer-

nünk ügyünknek, így Magyarországon először, az ő vezetésével kerül megrendezésre (a gödöllői zenetanárok szervezésében) a waldorf hangszeres tanítás elméleti és gyakorlati oldalát is megközelítő képzés, augusztus 6-11. között. A képzésre várjuk a zeneszerető, zenélő fiatalok, felnőttek, érdeklődők jelentkezését Kürti Katinkánál. Reményeink szerint hagyományteremtő lesz ez az új kezdeményezésünk. A kurzust egy templomi koncerttel szeretnénk zárni, amelyre mindenkit szeretettel várunk. Ennek időpontjáról és a többi Zeneházat érintő eseményről is az iskola honlapjának Zeneházas oldalán tájékozódhattok.

Mindenkinek szép és tartalmas nyarat kívánok a Zeneház nevében is!

Koncert a Gödöllői Kastélyban

Szép sikert tudhat magáénak a Gödöllői Waldorf Iskola Zeneháza, április 23-án, a gödöllői Királyi Kastélyban adott koncert megrendezéséért. Színvonalas műsorral szerepeltek az iskola kórusai: a 8. osztályosok kórusa, a gimnáziumi kórus, a tanári kórus; vonós és fúvós kamara-csoportok, és néhány egyéni hangszeres, akik már a fiatal Zeneház növendékei. (A koncert műsorát, megtekinthetitek az iskola honlapján a Zeneház oldalán.) Teltház előtt zenéltek a gyerekek, bátran, figyelemmel és egy kis lámpalázzal álltak ki, de nagyon szép élménnyel gazdagították a közönséget és saját életüket is.

Gratulálunk Nekik még egyszer!

Ízelítőt kaphattunk a 12. és 13. évfolyam euritmistáinak műsorából, és bemutatkoztak egy-egy szülővel tanáraink is: Horváth Györgyi - euritmia, Farkas-Molnár Judit - cselló, Kürti Katinka - fuvola, Csapó Tamás - trombita. Zongorán közreműködött Soós Gabriella művész vendégünk.

A lehetőséget, hogy a kastély dísztermében léphettünk fel Fülöp Hajnalkának köszönhetjük, segítségével nem kellett fizetnünk terem bérleti díjat, csak a kastély önköltségét kérték, hogy megtérítsük, mely összeget a Zeneház a támogatói hangjegyekből és adományokból tudta kifizetni. Köszönjük mindenkinek a szívből jövő adományokat! Támogatói

jegyek az iskola irodájában folyamatosan kaphatóak.

A fő szervező a Zeneház részéről Csapó Tamás volt, segítők: Csapó Beatrix, Harangi Rita, Fülöp Hajnalka, akiknek segítségét szeretnénk ezúton is nyilvánosan megköszönni. Tapasztalataikból, tanácsaikból sokat tanultunk. Emellett Várhegyi Áginak, Kőhalmi Ákosnak, Richter Beának, Hamvasné Rácz Áginak is köszönettel tartozunk,

az év során immár sokadszor álltak mellénk vállalásaikkal, segítségükkel. Köszönjük!

A visszajelzések nagyon pozitívak, megerősítőek voltak, az elvégzett munka, a Zeneház ereje megmutathatta magát. Úgy érzem egy jó hangulatú, színvonalas, sok szép zenei élményt adó koncert részesei lehettünk, melyre iskolánk és városunk is büszke lehet!

Visszapillantás a kézműves IAO-ra

Ötödik alkalommal került megrendezésre a gödöllői IAO, melynek három tagozata volt:

- a kézimunka, egy észet származású hölgy, Tiiu Blási vezetésével, aki a stuttgarti Waldorf tanárképzés docense. 6. osztályos állatvarrást (most elefántvarrást) tanított.

- festés, rajz, Reiner Lechler szobrász és művésztanár irányítása mellett, aki a stuttgarti uhlandshöhe-i Waldorf iskola nagy tapasztalatokkal rendelkező tanára. A teljes felső tagozatos festés és rajz témakörében tartott órákat.

- Eredetileg fafaragás lett volna a harmadik Claus Charisius bácsival, ő azonban betegség miatt nem tudott eljönni, így – tapasztalatait Lechler úrnak átadva – felső tagozatos agyagszobrászat lett helyette. Utóbbi végül is Lechler úr György Imrével és Gajdos Renével közösen tartotta meg. Reggelente pedig Kürti Katinka és Molnár Judit

segítségével énekeltünk, ill. ritmusgyakorlatokat végeztünk.

Nagyon régóta, szinte változatlanul, hasonlóképp folyik a munka. Ez a módszer bevált, nagy sikere van az egész országban: szerda délután kezdődik, van egy közös esti tevékenység és aztán csütörtöktől szombatig szakcsoport foglalkozások és szünetek váltják egymást reggeltől estig. Ekkor valamelyik vendégtanár tart egy általánosabb jellegű, ill. embertani előadást, amelyből más szakcsoportok résztvevői is hasznos dolgokat sajátíthatnak el, de az egyik este beszélgetés zajlott a tanárok és hallgatók között. Nagyon jó a reggeli éneklés, bár volt, hogy euritmiaztunk vagy Bothmer gimnasztikát végeztünk. A képzés öregbíti az iskola hírnevét is – itthon és külföldön egyaránt -, ezen kívül valóban használható tudást kapnak a résztvevők, mert akik külföldről ideérkeznek, már kipróbált tudást hoz-

nak magukkal: nemcsak elméletben magyarázzák el, mi miért szükséges, ill. hogyan kell csinálni, hanem előre fel tudják hívni a figyelmet azokra a nehézségekre, buktatókra, amelyekkel az érintett korosztályban a tanárok találkozhatnak, és megoldási javaslatokat adnak. A képzés nehézségeként adódik az, hogy az iskola életében ilyenkor torlódás tapasztalható. Ill. lehetne változtatni a jelentkezés fegyelmén.

Segítségünkre volt Hanczár Angéla, Kuntz Orsolya, Görgy Imre a tolmácsolásban, Kökény Nelli segített nekem a szervezésben, szállásadás tekintetében Vass Eszter a 6. osztály szülői köréből, valamint a szülők szorgossága folytán állandóan tele voltak az asztalok különféle finomságokkal. Lakatos Ildikó pedig minden évben „szárnyai alá veszi” a képzés részleteit, a főzést (idén Szarkáné Fok Ildikó segítségével), ez nagyon tetszik és jól esik

Laurán Apolka (5. oszt.): Az Alföld

Szépséges Alföld tehgersík vidéke,
Magyarországnak híres ékessége.
Pusztákon legelnek nyájak s ménesek,
Vigyázzák őket szorgos kis béresek.
Színes állat-világa gyönyörű látványt ad,
Vígán énekel a pepita madárhad.
Ez Magyarországnak híres ékessége,
Szépséges Alföld tehgersík vidéke.

a résztvevőknek.

Az agyagból készült alkotások fotói megtekinthetők az iskola honlapján www.waldorf-godollo.hu/fotogaleria.

Jelen pillanatban pedig folyamatban van az egyéb munkák – rajzok, festmények, kézimunka alkotások – fotóinak feltöltése ugyanezen helyre.

Köszönettel tartozunk mindenkinek, aki bármilyen módon segítette a képzést, ami immár szerves részét képezi a minden évben rendszeresen megrendezett IAO-k sorának. Mondhatni kialakult sorrendje van annak, hogy a tavaszi nyelvi-zenei hét után májusban a gödöllői kézműves IAO követ-

kezik; ezt már várják az iskolák tanárai és az érdeklődők. Az első év óriási sikere nyomán a gödöllői iskola állandó házigazdája lett a képzésnek.

A Szalai Imrével való beszélgetést lejegyezte Türcössy Szilárd

Dobos Péter: GreenPicikről

„Kivágták az erdőt.

Miért?

Utat építenek.

Miért?

Hogy az emberek gyorsabban eljussanak.

Hová?”

Diószegi Éva hívott föl, hogy írjak egy beszámolót a legutóbbi „greenpicis” hétvégénkről, amit a Kiskunságban töltöttünk. Mivel ez a tanév utolsó Dióhéja, először azt gondoltam, akkor már írok egy összefoglalót is szakkörünk idei munkájáról. Aztán ezekre visszaemlékezve annyi minden jutott eszembe, hogy úgy döntöttem, inkább néhány gondolatomat osztom meg veletek a konkrét történések leírása helyett.

A honlapunkon www.greenpici.hu úgymint nyomozható a tevékenységünk, ráadásul fotókkal illusztrálva. Igaz, az újság talán olyanokhoz is eljut, akiknek nincs lehetősége, kedve, ideje internetezni.

Egyébként is, annyi minden történik körülöttünk, hogy képtelenség mindenről tudomást szerezni. Iskolán belül is - szerencsére - olyan bőszeges a program, hogy gyakran előfordul, nem tudunk valamin részt venni, ami pedig érdekelne. Gondolom, legtöbbünkben úgy él, hogy a waldorf egy „zöld iskola”, jelzi ezt a természetes anyagok használata, a kertművelés gyakorlása, egy-két madár- etető is felbukkan telente néhány osz-

tály ablakában, s nyugodtak lehetünk, hogy környezeti nevelés terén nincs nálunk különösebb probléma.

Jó pár éve már annak, mikor a Börzsönyben, az egyik „mayerzsoltos” kiránduláson – még mielőtt utolérhettük volna őket - a gyerekek elkezdtek csokrot szedni a védett virágokból.

Talán akkor gondoltam először arra, hogy nem elég, ha túrázni visszük őket, meg is kellene ismertetnünk velük a tájat, ahol járunk, az ott található élőlényekkel együtt.

Ezt persze nem lehet maradéktalanul megvalósítani, hiszen én is csak töredékét ismerem még az általam leggyakrabban bejárt tájak kulturális, geológiai és biológiai értékeinek is, de szemléletet lehet közvetíteni. Aztán rátaláltam olyan emberekre, akiktől sokat lehetett lehet tanulni, elkezdtem továbbképzésekre járni, szakirodalmat olvasni.

Így jöttek létre a jelenlegi 8. osztály erdei iskolái, a tervezésbe-megvalósításba bevont tanulók által szervezett túrák sorozata, amikor együtt készültünk fel az adott helyből, s a kirándulás során már tudtuk, mit láthatunk, hallhatunk majd, mire kell figyelni, mire kell vigyáznunk.

Nagyon jóleső érzés volt - s ezzel el is értem a céomat-, hogy később ezek a gyerekek már minimális felnőtt segítséggel szervezték meg az erdei iskolájukat, írtak és nyertek hozzá pályázatot, s valósították is meg azt.

Idén nyárra Balaton körüli bicaj túrát terveznek, Kapolcsi Fesztivállal körítve, ezt már teljesen önállóan. Pár nappal ezelőtt pedig zsinórlabda bajnokságot bonyolítottak le, minimális felnőtt segítséggel, megkeresve és vendégül látva Magyarország waldorf iskoláit. Nem állom meg, hogy ne idézzem az egyik résztvevő köszönő sorait, amit a www.waldorf-godollo.hu „Üzenőfal”-án keresztül juttattak el hozzánk:

Remekül sikerült a hétvégi verseny, nagyon jól éreztük magunkat! Jó volt az ellátás, szép volt a környezet, gördülékeny volt a szervezés, ami - mint megtudtuk - néhány nyolcadikos diák munkáját dicséri. Igazi komoly, emberpróbáló feladat egy sportverseny szervezése, közel 100 ember számára biztosítani a megfelelő körülményeket, szórakozást, szabályos és sportszerű versenyt, stb. Ez a csapatnyi tinédzser remekül vizsgázott az ÉLET nevű tantárgyból! Csak így tovább! Jövőre is jövőnk! Gratulálunk a résztvevők nevében!

Látszólag ennek már nem sok köze van a GreenPicéhez, mégis úgy gondolom, hogy igen.

Aki tudja, kik voltak a szervezők, s a nyolcadikosokon kívül kik vettek még részt benne, esetleg látta, amint napközben szemetes zsákokba szedik a területen széthajgált hulladékot, az felfedezhet néhány kapcsolódási pontot. S mint a régebbi kirándulások szervezésekor, szakkörön belül is az a célt az érdeklődés felkeltése, ismeretek szerzése, környezettudatos magatartás kialakítása mellett-, hogy később

ezek a gyerekek akarjanak és képesek legyenek önállóan megszervezni egy zöld jeles napot, egy tábort, lebonyolítani egy vetélkedőt, „Madárbarát Kert”-té alakítani az otthoni telket, netán a későbbiekben vezetni egy hasonló szakkört. Közülük többen is jó úton haladnak efelé!

De sajnos jelen van iskolánkban az ellenkező pólus is. Ezt jelzik az összeültetett és tavaszra kitördelt, félbehagyott facsemeték, az átluggatott fóliájú, betondarabokkal teledobált kerti tavacska, és sajnos kicsi a valószínűsége, hogy nem waldorfbeli emberek járnak be ide vandálkodni.

Ráadásul olyat is hallottam, hogy valaki a kihelyezett odúk egyikét porgette a feje fölött, szerencsére akkor még nem volt benne tojás (mostanáig 4 kékcinege, 17 színcinege, és 4 verébfióka kelt ki az általunk kihelyezett odúkból!).

Megszűnt a szelektív hulladékgyűjtés, telente szinte folyamatosan fűtjük az udvart, ezekből azért azt látom, mégis minden rendben a környezeti neveléssel. Sajnos azt sem érzem, hogy ez túl sok embert foglalkoztatna...

Szakkörünket gyakran hallom „madarasok”-nak emlegetni (persze örülünk, hogy nem bogarasoknak hívják), de törekszem arra, hogy ne csak egy kis részletét ragadjuk ki világunknak, próbáljuk egészben látni azt. A fajsmereten kívül ezért beszélgetünk környezetvédelmi problémákról, a tanuláson kívül ezért (is) barkácsolunk

odúkat, etetőket, rajzolunk, festünk, mandalát ragasztunk növényekből, ugyanakkor számítógépet, projektort használunk a kiselőadások megtartásához, természetfilmeket nézünk, s beleférf a szakköri tevékenységbe a játék, de a verseny, a vetélkedő is.

Ez utóbbi kapcsán szeretném elmesélni, hogy idén egyik csapatunk 2. , a másik pedig 5. lett a Madarak és Fák Napja verseny budapesti területi döntőjében.

A legnagyobb múlttal rendelkező országos Herman Ottó és Kaán Károly biológia versenyeken pedig a megyei döntőben Farkas Áron 60 indulóból (ők már mind győztesei az iskolai fordulójuknak) a 18. helyen végzett korcsoportjában, a 100-ból megszerzett 81 pontjával, Dobos Balázs pedig 5. lett 57 indulóból, 89 ponttal.

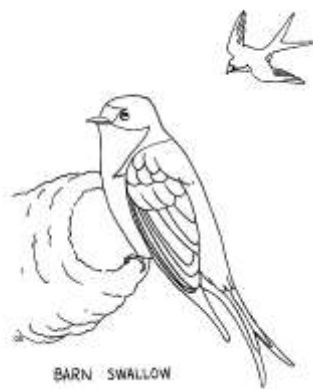
Az első hat helyezettet köszöntötték tárgyjutalommal és virággal, s amikor „felkészítő tanárként” kiszóltottak, jó volt hallani a „kollégák” elismerő megjegyzését: „A gödöllőiek milyen jól szerepelnek!” Vagy amikor legutóbb Budapesten a Városháza téri Madárbarát Mintakert megnyitóján vettünk részt, Vándor Barbara, az MME környezeti nevelés felelőse odaszólt: „A Péter tanítványainak lehet nehéz fel-

adatokat is adni, ők már nagyon profi!”

„Itthon” viszont meg sem kérdezték tőlem, milyen volt a verseny, hogy szerepeltek a gyerekek, de a tanárok közül még a foglalkozásainkon, vagy az idei házi vetélkedőn sem vett részt senki. Az is gyakran előfordult, hogy a szakkör időpontjára szerveztek kötelező programokat, s előtte csak elvétve szólalt róla .

Annál inkább örültünk Katrin ajándékának, az adventi naptárnak, és a „madárkalácsnak”, amit jóízűen el is fogyasztottunk. És annak is, hogy használhatjuk a sulit, annak eszközeit, kaptunk kölcsön állat- és növényhatározót, megdicsérték, hogy a Madarak és Fák Napja alkalmából teleplakátoztuk a lépcsőházat.

A gyerekekkel együtt lenni pedig óriási élmény! Látni, ahogy a „nagy” nyolcadikosok teljesen egyenrangú partnerként kezelik a „kis” öt-hatodikosokat („bezzeg az én időmben”, jó esetben szóba sem álltak velünk, de voltak rossz esetek is...), ahogy megbíznak egymásban, és jelentkeznek, hogy nyakig ássák be őket a homokba a többiek (nagyon kiszolgáltatott helyzet, meg sem tudsz mozdulni, képzeld el magad, te kinek hagynád?), hogy néhány óras alvás után reggel fél hatkor mindannyi-

an fölkelnek a fakultatív túrára, hogy milyen kreatív feladatokat találnak ki egymásnak egy vetélkedő során, és még sokáig sorolhatnám.

Ugyanakkor ösztönöznek is olyan dolgokra, amikbe magamtól nem is mernék belefogni, ilyen most az önálló nyári sátortábor.

Itt köszönöm meg Mincsik István-

nak, hogy eljön majd velünk, Dobos Baláznak a honlap szerkesztést, mindazoknak a segítségét, akik kölcsön aulatóval, tetőcsomagtartóval, anyagilag vagy más módon támogattak-támogatnak minket. És persze az összes greenpicinek az együttléteket!

Jövőre várjuk a mostani negyedikese-
ket!

1. Országos Waldorf Zsinórlabda-bajnokság

Idén először került megrendezésre zsinórlabda-bajnokság a magyar waldorf-iskolák 8. osztályosai részére. Az alábbiakban a három szervező, Cser Gréta Villó, Farkas Boglárka és Dobos Balázs beszámolóját olvashatjátok:

2006 januárjában született meg az ötlet, hogy az olimpia után, amely nagy hatással volt ránk, miért is ne rendezhetnénk egy hasonló sporteseményt a magyar waldorfos nyolcadikosoknak. El is kezdődött a szervezkedés, fölvetük a kapcsolatot az iskolákkal, akik nagyon lelkesnek mutatkoztak. Az időpont végül május 5-6-7. lett, ennek birtokában már az étkezést is meg tudtuk beszélni a Silverrel, (közétkeztetési vállalkozás az iskola területéhez közel, a szerk.) valamint a Tanári Konferenciával a szállást. Megkaptuk a tornasátrat, az udvart, és az euritmia-termet. Kisebbsébb komplikációt okozott, hogy később „derült ki”, hogy ebben az időpontban IAO, (nemzetközi waldorf-

tanár találkozó) és ballagás is lesz... Mindegy, ha már az iskoláknak ezt írtuk, akkor legyen. Az esemény előtti szerda-csütörtök délutánt szántuk a tereprendezésnek: levágtuk a fűvet az udvaron, a parkoló melletti, és a főnti foci pályán (ide egy utat is ki kellett jelölnünk), felkapáltuk, és elgereblyéztük a kinti pályát, valamint kitisztítottuk a „zöld zuhanyzót” (a zöld épületben lévő zuhanyzót). Ennek és a főnti foci pályának a használati jogát erre a hétvégre Samu Mihálytól kaptuk meg, amit ezúton is köszönünk neki! Péntek délelőttre már csak a pályák kijelölése, és az osztályok fogadása maradt. Végül tíz iskolából több, mint kilencvenen jöttek el. Meglepően sokan vállalkoztak a sátorazásra, viszont a bent alvók elhelyezésekor felmerült némi probléma: az euritmia-teremben az IAO-sok alszanak. Így a diákokat végül az üres osztálytermekbe szállásoltuk el. Ezután a csapatok beosztása következett, a tanárok

segítségével. Péntek délután már el is kezdődtek a csoportmeccsek, amelyek a kinti és benti pályán egyaránt folytak. Este tábor tüzet raktunk a gödöllői 8. osztály vállalkozó kedvű apukáinak segítségével (ők rakták, mi néztük... :));

és afrikai táncokkal szórakoztattuk az egybegyűlt társaságot. A tornasátorban pedig rocky-t tanulhattak a lelkes érdeklődők. A második nap, reggelenél pár gyermek sikeresen leamortizálta az étterem

esküvői díszítését, erről telefonon volt alkalmunk tudomást szerezni, amikor Szabó Imre közölte, hogy addig nem kapunk étkezést, amíg nem fizetjük ki a díszítésben okozott károkat (egyébként teljesen igaza volt). Úgyhogy a mérkőzések kezdete helyett össznépi értekezés volt a teendőkről, ahol viszont az összes „rongáló” jelentkezett!! Ez - bevalljuk őszintén - egy nagyon pozitív meglepetés volt. A lufik kifizetése után kezdődhettek a meccsek: délelőtt a tegnapi csoportok elmaradt mérkőzései, majd - az ebéd után - az egyenes kieséses mérkőzések (visszavágóval). Ezen az estén egy szabadtéri koncertet rendeztek a közelünkben, ennek, és az ingyen osztogatott sörnek igen nagy sikere volt :). Így nem lepődtünk meg igazán attól, hogy vasárnap reggel elég fáradtnak tűnt a társaság. Rövid beme-

legítés után (ilyen szombat reggel is volt) ezúttal egy teljesen problémamentes reggeli következett, és az utolsó egyenes kieséses mérkőzések. Ezeknek kb. 11 órára lett végük, és kis szünet után következtek a döntők! Ezek elmé-

létileg nyilvánosak voltak, sajnáljuk, hogy iskolánkból nagyon kevés vendég érkezett!

Végül az alábbi eredmények születtek:

I. helyezett: 8. csapat, Sebesi Márk,

Tóth Kamilla, Csóka Péter, Balogh Mátyás, később Lukács Marcell, Gecse Júlia

II. helyezett: 3. csapat, Gácsai Kati, Szöllősi Daniella, Nagy András, Szél Dávid, Tatár Imre

III. helyezett: 17. csapat, Hajdu Ráfis Flóra, Ladányi Ábel, Touré Anita, Russzu Péter, Szentpéteri Gergő

IV. helyezett: Gál Tamás, Ujhelyi Benjámin, Mátyás Bogi, Péter Zsófi, Buzási Fanni

Nagyon örülünk, hogy sikerült ezt az eseményt megrendezni, és szeretnénk, ha ebből hagyomány születne, úgy, mint ötödikben az Olimpia! Sok ember segített a szervezésben, lebonyolításban: Samu Mihály, Szabó Imre, Mincsik Máté, Richter Bea, Szalai Imre,

Csípő Fruzsí, Laurán Apolka, Bali Bet-
tina, Hadházy Ágnes, nekik ezúton is
köszönetet mondunk. Csapó Tamás-
nak pedig a laptop rendelkezésünkre
bocsátását köszönjük, ez sokat segített
a biráskodásban!

Dobos Péter: Csángó gyerekek iskolánkban

Július 2-án, vasárnap délelőtt érkez-
nek hozzánk Gyimesfelsőlokról csángó
vendégeink, 30 gyerek, az igazgatónő
és 2 tanárnő. A Domokos Pál Péter
Általános Iskolából jönnek (Domokos
Pál Péter 1901-1992-ig élt tanár, törté-
nész, etnográfus, a csángók történel-
mének, kultúrájának kutatója.), 3-7.
osztályos tanulók.

Hűsz család jelentkezett, akik vendé-
gül látják őket, de rajtuk kívül is vannak
olyanok, akik adományokkal segítik a
programok megvalósítását.

A költségek jelentős részét pályaza-
tokból fedezzük, melyek megírásában
Fülöp Hajni nyújtott nagy segítséget.
Tanácsadóként Farkas Attila Máté is
állandó résztvevője volt a megbeszélé-
seknek, a maga 2960 grammjával és 54
centijével. Gratulálunk és hosszú,
egészséges életet kívánunk neki!

A programok egy része iskolánkban
zajlik majd, ezekre mindenkit szeretet-
tel várunk!

Július 3-án, hétfőn egész nap sport,
játék, kézműves foglalkozások lesznek.

Július 7-én, pénteken 14 órától
ugyanaz, esti tábortűzzel, énekléssel,
szervezés alatt lévő táncházzal kiegé-
szítve.

A köztes napokon pedig hajókázunk
Visegrádra, megnézzük a Parlamentet,
sétálunk a Budai Várban (esetleg lené-
zünk a katakombákba is), állatkerte-
zünk, megismerkedünk a máriabesnyői
Kapucinus Rendházzal, strandolunk,
meglátogatjuk a gödöllői Kastélyt.

Legalábbis ezek a tervek, a következő
Dióhéjban majd olvashatjátok, mi és
hogyan valósult meg belőlük.

Mindenkinek szép nyarat!

A Balaton

Ó Balaton,
Te gyönyörű Balaton.
Nekem szebb vagy a tengernél,
Ártatlan vagy pedig élsz.

A hullámok ereje,
A szél szelleme.
Az emberek szeretete,
Éltet téged.

Miletics Gergely (5. oszt.) verse

Farkas János: Segítség az iskolánknak

Nemrégiben lehetőségem adódott az iskolánk számára egy elbontásra kerülő kollégium-épületből használható bútorokat, berendezéseket és egyéb, a mindennapi használat során szükséges eszközöket megmenteni, azzal a feltétellel, hogy a helyszínen kell azokat kiválogatni, és azt onnan Gödöllőre, az iskolába szállítani. A lehetőség hirtelen jött, gyorsan kellett cselekedni és elszállítani, amire szükség van. Ezügyben megkerestem az iskolánk gondnokát, Lakatos Ildikót, aki nagy igyekezettel próbálta a lehetőséget kihasználni, és igyekezett segítséget találni. Mivel nem talált az iskola szülői közösségéből segítők, az első nap Ő és férje (Lakatos Ferenc) kölcsönzökből bérelt utánfutóval jöttek a bútorokért. A második alkalomra már sikerült szállítóeszközt és néhány szülőt, ill. diákot megnyerni az ügynek, név szerint: Tímár László, Nemezc Zoltán, Makai Ágnes szülők, Varga Bence, Medriczky Máté, Béres Ádám, Cser Donát diákokat, akik közreműködésükért köszönetet és elismerést érdemelnek. Az eredménye a mun-

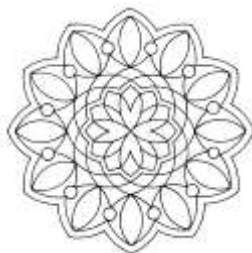
kájuknak: a létesítendő könyvtár számára rendelkezésre állnak a szekrények, így meg lehet valósítani azt. Jó állapotú – kb. 50 db - iskolaszéket, takarító eszközöket, tükröket, polctartókat és polclapokat szedtek össze az iskolának.

A szép eredmények mellett egy nem optimális dolgot is megfigyeltem: a lehetőség kihasználására nem találtunk segítők, hogy további bútorokat, székeket, asztalokat, polcokat, falvédőket, szekrényeket, ágymatracokat is gyűjtünk és hozunk az iskolának. Ezért szeretném felkérni a szülőket, az osztályok szülői koordinátorait, hozzanak létre egy olyan csoportot, akik támogatni tudják Lakatos Ildikót, segítséget tudnak neki nyújtani szállítóeszközökkel és pakolással, átadva neki nevetet, elérhetőséget, szállítóeszköz kapacitást, hogy élni tudjon a felajánlásokkal a jövőben! Részemről köszönöm a közreműködőknek a segítséget, külön köszönet Lakatos Ferencnek a gyors reagálásért és munkájáért.

Mielőtt álomba merülnék,

*Körülölel álmofoltos paplanom
jégvirág fénylik ablakomon.
Mosolyog felém a csillagos ég,
útja során hozzám benéz.*

*Prutek Anita
(2004.-ben végzett diákunk verse)*

Fülöp Hajnalka: Pályázunk, tehát vagyunk!

Az idei tanévben, október óta formálódik az Egyesületünk, illetve iskolánk, óvodánk érdekében tevékenykedő pályázatíró munkacsoport. Be szeretnénk mutatni tevékenységünket, hogy mindenki megismerje csapatunkat, és idei munkáinkat. Közös gondolkodással, ötletekkel, konkrét tettekkel is segíthetünk egymásnak, tehát ha bármi, ill. valami eszetekbe jut e cikk olvasásakor, annak itt a helye! (ez egy közismert pszichológiai tény, tény, tény. J.A.A. Milne után szabadon.)

A csapat tagjai önállóan dolgoznak, feladatuk a pályázatfigyelés, a dokumentáció beszerzése, „legyártása”, a pályázat megírása, vagy megíratása, menedzselés, elszámolás. A tagok változóak, hisz a céltől függően alakulnak, de az alapcsapat már kialakult: Szarkáné Fok Ildikó, az Egyesület irodavezetője, Csapó Tamás, aki a Tanári Konferenciát képviseli, és jómagam, aki a pályázatfigyelésért, illetve a Mobilitásos pályázatokért felelek. Várhegyi Ágnes, iskolatitkár is sokat segít, szintén a dokumentációk „őreként”, felelőseként számíthatunk rá.

A konkrét céltől függően vonjuk be a megfelelő szaktanárt, illetve egyesületi, vezetőségi tagot, így írtunk már pályázatot kertművelésre Mincsik Istvánal, zenélésre Farkas-Molnár Judittal is.

A pályázatírást megelőzi általában egy-egy jó ötlet, jó „projekt”, ami ki-pattan valaki, vagy valakik fejéből, ill.

van egy általános működési modellünk, amihez keressük a fenntartói forintokat, folyamatosan. A pályázatírás nem más, mint a jól megfogalmazott célok bemutatása a Támogató számára, költségvetéssel, a megtérülést alátámasztó bizonyítékokkal „megspékelve”. Sikeres pályázat esetén a támogatási igény benyújtását követi a projektmenedzselés, vagyis a célok végrehajtása, majd az elszámolás a kapott támogatásról. Ez a folyamat rengeteg papírmunkával jár, sok-sok utánajárással. Nálunk általában Ildikó vállalja, hogy beszerzi az aláírási címpéldánytól a cégkivonatig az összes iratot. Volt olyan eset, hogy péntekről hétfőre elővarázsolta a bürokrácia útvesztőiből az egész paksamétát, és a pályázatot rendben le tudtuk adni.

Most röviden arról, hogy milyen pályázatokon indultunk az idén: (a teljesség igénye nélkül)

- Iskolai sportkör - elbírálás alatt
- Kerti tő-létesítés - GreenPici szakkör- forráshiány miatt nem nyert
- Határon túli magyarok fogadása, testvériskolánkból - az útiköltségüket megnyertük (480 e Ft) a Határon Túli Magyarok Hivatalától
- Oktatási Minisztérium pályázata alternatív iskolák részére - elbírálás alatt
- Zeneház pályázat
- NCA- működési költségeinkre

(Nemzeti Civil Alap) - elbírálás alatt

- Biogreen Alapítvány, használt számítógépek – itt nem, de más forrásból, Szegedről nyertünk gépeket.

Terveink között szerepel az iskola újságunk (tehát, ha nem az interneten olvasod, akkor a kezdedben tartott Dióhéj) megjelentetését támogató pályázat beadása, amit egyelőre az Észak

– alföldi régióban élők számára írtak ki.

Aki kedvet kapott a pályázatíráshoz, vagy van valamilyen ötlete, esetleg építő jellegű kritikája, vagy kérdezni, javasolni szeretne valamit, az keressen minket az alábbi elérhetőségeken:

fokildiko@citromail.hu

csapot81@yahoo.com

fuloph@dunaweb.hu

Szarkáné Fok Ildikó: Egyesületi hírek

A Waldorf-pedagógiai Egyesület 2006. április 07.-én megtartotta éves közgyűlését, melynek napirendi pontjai a következők voltak:

Felügyelő Bizottság megválasztása

Egyesület vezetőségének megválasztása

2005. évi közhasznúsági jelentés

2006. évi költségvetés elfogadása – Óvoda

2006. évi költségvetés elfogadása – Iskola

2006. évi költségvetés elfogadása – Egyesület

Egyesületi Alapszabály módosítása

Tagfelvétel, kilépések

A közgyűlés által megválasztott Egyesület Felügyelő Bizottsági

elnöke: Gerényi Gábor,

tagjai: Miklósik Márta és Dr. Vass Eszter

Az Egyesület elnöke: Price Justin

Titkára: Nagy Tibor

Gazdasági vezetője: Lovász Zoltán .

Price Justin az Alapszabály figyelem-

be vétele mellett harmadszorra lett megválasztva a vezetőségbe, Nagy Tibor másodízben, eddig a gazdasági vezető beosztásban tevékenykedett. Lovász Zoltán, új tag, részéről a megválasztását megelőző bemutatkozásakor a közgyűlésen a következők hangzottak el:

„Nagy Tiborral történt személyes beszélgetés során merült fel, hogy vállalnék-e munkát a vezetőségben. Mivel közgazdász vagyok, gondolom gazdasági területen képviselném az egyesületet. Pécsen végeztem egyetemet, ez a szakmám, jelenleg egy 30 fős könyvelőiroda társtulajdonosa vagyok. Gyermekelem a Waldorf óvodába jár (szeptemberben kezdjük itt az első osztályt), ezért ott segítke be szükség esetén a rendezkedésbe. Fontosnak tartom, hogy gazdasági szempontból megismerjem az Egyesület tevékenységét, a könyvelővel egyeztetni tudjak, új koncepció kerüljön bevezetésre és a gazdasági érdekek képviselője megjelenjen. Lehet, hogy megütközünk, de valakinek kell az Egyesületet képviselni gazdasági oldalról és az Egyesület anyagi helyzetét stabilizálni. Remélem megkapom a bizalmat.”

Szakkörök, órán kívüli foglalkozások a 2006-2007. tanévben

1. Mayer Zolt – falmászás, túra, téli sítábor
2. Sakkör
3. Dobos Péter - Greenpici (természetismereti és környezetvédelmi szakkör -www.greenpici.hu -, 5-8. osztályosoknak, hetente, pénteken délutánonként. Hétféji, vagy szünetekre időzített kirándulások, nyáron egy hetes tábor a Bodrogzugban. Játék és munka, tanulás és szórakozás.)
4. Csepi Szilvia - rajz, festés (Szeptembertől hetente egyszer 2-2,5 óra, 4-8. osztályos gyerekeknek. A témák, a technikák a kreativitás fejlesztését szolgálják.)
5. Hrnicsjár Ágota – irodalmi szakkör
6. Kézműves foglalkozás (szervezés alatt, lelkes szülők csapatával)
7. Horváth Fruzsina - színjátszó kör

Várjuk a jelentkezéseket, akár már most is!

Euritmiaival az egészségért – kurzus felnőtteknek

Az euritmia nem csak művészi szempontból jelentős, de a testi-lelki-szellemi egészség és egyensúly kialakításában, ill. megtartásában is kiváló és hatékony mozgásforma. Tervek szerint a 2006-2007-es tanévben lehetőség adódna – *megfelelő igény esetén* – az euritmia „karbantartó”, rendszeres gyakorlására, iskolánk euritmia tanára, Horváth Györgyi vezetésével. Várjuk

azok jelentkezését, akik szeretnének egészségük harmonizálásáért az euritmiaiban elmélyülni, vagy egyszerűen csak érdeklődnek e mozgásművészet iránt. A kurzussal, az órákkal kapcsolatos *részletek megbeszélése, kialakítása* végett kérjük, jelezzétek szándékotokat Horváth Györgyinnél (06-20-339-85-54) vagy személyesen az iskolában).

Köszönet!!!!

Ehelyt is szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik a tanév végi hajrában segítettek a bizonyítványlapok beszerzésében, elkészítésében, ill. azoknak, akik „láthatatlanul” tevékenykedtek az iskolában, bármiről is kellett gondoskodni az elmúlt hónapok folyamán. Áldozatos munkájukat, szíves segítségüket az iskola nevében köszönjük szépen! **Egyben itt hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a**

2006-2007-es tanév kezdete:

2006. aug. 31.: tanévnyitó; szept. 1.: kirándulás; szept. 4.: első tanítási nap.

Gyerekkers válogatás

A borjú aki az új kapura néz

Kicsi borjú lépeget, nézeget,
orra bukik, tévelyeg, s keresi mamáját.
Hiába, hiába mamáját nem találja,
így lefekszik odvas fa aljába.

Mikor megtalálja mamáját,
örvendezve kajából:
Mevagy, megvagy gyere haza
játszunk gyorsan fogócskát!

Mennek, mennek hazafelé
kullog borjú anyja mellé.
Amikor tartanak szép istálló felé,
megáll borjú és figyel felé.

Nini új kapu van az istállón!
Nézegeti, méregeti nem tetszik neki.
Bár ahogy figyeli,
egész jó színe kezd lenni.

Gazda szól hozzájuk:
Tetszik neki mit csináltam, mert
„Néz mint borjú az új kapura”
Nézett is borjú csodálkozva, de
azért tetszett neki az ember munkája.

...

Nemecz Anna (4. osztályban írt verse)

A Duna

Ó, te vad hullám
Honnan jössz? S hová mész?
Mikor nyugszol és mikor csobogsz?
Mindezt honnan tudjuk mi?
Csak te tudod, de nem mondd,
Némely helyen miért vagy vad
Tán feldühítettek az emberek
És így viszonzod?
De bármi is van, maradj
Nyugodt és csendes, te szép
Duna.

Sztrehalet Vera (5. oszt.)

Az Alföld

Az Alföld egy nagy pusztaság
Hol sok-sok gémeskút áll,
Vályúból iszik a tehén,
Amott a gulya legelész.

Távolban látszik a délibáb,
Nádasból röppennek fel a vadlibák,
A csikós a lovakat tereli,
Utána a szalonnát megeszi.

Szirom Zsolt (5. oszt.)